

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 45.—; za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifi.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/I. — Telefon št. 75.

Nočna redakcija: od 10. ure naprej v
Knjižnici u. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.

Izsejalni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 498

Podružnici: Maribor, Barvarova ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843 - Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.341.

Ljubljana, 14. januarja.

Problem socialdemokratskih strank in druge internacionale je te dni zopet aktualen. Dve najmočnejši socialistični stranki na evropski celini, francoska in nemška, sta napravili sklepe, ki ne le usodno vplivajo na bližnji razvoj političnih razmer v Nemčiji in Franciji, temveč izlivaajo pri vseh opazovalcih vprašanje: kaj hočejo zastopniki takovane zmerne marksistične struje in po katerih potih nameravajo doseči svoj cilj.

Francoska republika stoji na razpotju. 500 milijard domačega in zunanega dolga je breme, ki se ga mora Francija znebiti ali pa ga mora vsaj zlažšati, urediti, če si hoče utreti pot k sigurnejši, mirnejši bodočnosti. Ta problem se da morda rešiti na več načinov. Toda ali ona solucija zahteva energičnega ogromnega napora celokupnega francoskega naroda. Brez njega ne pojde, kot ne bi šlo v svetovni vojni, če ne bi vsi Francozi z vzgledno hrabrostjo in požrtvovalnostjo prevzeli nase najtežjih žrtvih v krvi in v blagu. Kdor hoče Franciji dobro, mora svojo pozornost obrniti temu odločilnemu problemu in mora za boljše čase odložiti strankarske in razredne brige. Francoski socialisti med vojno so tak kategoričen imperativ razumeli. S hvalevredno požrtvovalnostjo so vstopili v vlado "svete nacionalne edinosti" in ustavili so razredni boj.

Današnji francoski socialisti niso na višini časa. Vse preveč jih skrbe daljni, končni cilji socializma, ki ne samo še iz blizu niso na dnevnem redu, ampak sploh niso več pridržani izključni kompetenci in varstvu socialistov. Za končne cilje Marksovega socializma se potegujejo tudi komunisti, ki imajo široko razpleteno mednarodno organizacijo, bojevitost, napoli anarhistične metode in — kar je najvažnejše — posedujejo oporo in zaščito v sovjetski Rusiji, eni največjih materialnih, vojaških sil naših časov. Komunisti ne skrivajo svojega namena, da v prvi vrsti obračunajo s socialisti, zlasti s socialističnimi voditelji, ki jih mečejo v isto skledo z aristokratskimi reakcionarji in s "kapitalisti". V tem oziru niso komunisti nič kaj sentimentalni. Vprašajte, če ni res, ruske menševike in social- revolucionarje; obrnite se za informacijo na gruzinske socialne demokrate. Da, celokupna socialistična internacionala mora poslušati od svojih ultradečnih bratov dan na dan nedvomno, vehementne grožnje.

Spričo takega položaja se mora človek čudom čuditi, ko sliši francoske socialiste na kongresu oznanjati nasilno okupacijo oblasti in uvedbo izključno socialističnega režima, diktature socialdemokratske stranke. Ali ne vedo ti gospodje, da bi tak režim, če bi sploh prišlo do njega, trajal le silno kratek hip in bi se moral umakniti krvavi reakciji odločnejši, močnejši: revoluciji fašizma po laškem vzgledu, ali pa diktaturi komunistov po preizkušenem rutnem receptu?

Francoski socialisti se bodo morali vprašati, kaj je njihova prava politična in socialna naloga, in živjeti se bodo morali v svojo istinsko ulogo, sicer bodo prvi strli v udarcu med obema neprotivna socialnima taboroma. Socialisti bi se morali zavedati, da je zgodovina ravno njim namenila visokokulturno misijo ublaževanja razredne mržnje, ulogo mirovnega dela za demokracijo, civilizacijo in progresivnega zboljševanja življenjskih pogojev delavskega stanu. Zato je njihovo mesto v zvezi, in skupnem delu z onimi "meščanskimi" demokratičnimi silami, ki zasledujejo v bistvu isti cilj. Izlivanje socialne katastrofe ni naloga socialistov, ki bi neizbežno padli kot prvi žrtve socialnega revolucionarnega spopada. Del francoskih socialistov to uvideva, zato predlaga vstop v skupno vlado s francosko meščansko demokracijo. Na žalost je ta trezni, dalekovidni del še vedno manjšina in je tudi na zadnjem kongresu podlegel revolucionarnim elementom.

Iste opombe veljajo za nemiško socialno demokracijo. Tudi ona tava in ne najde svoje poti. Panika pred demagogično konkurenco komunistov ji ne dopušča mirnega, treznega prevdanka. V strahu za svoje volice je tudi nemška socialna demokracija zavrgla predlagano sodelovanje v demokratični vladi.

Sklep nemških in sklep francoskih socialistov ima za neizbežno posledico ojačanje reakcionarnih sil v obeh deželah. Socialisti sami bodo krivi, če bo v Nemčiji in Franciji zavladal eden bolj desni režim. Oni s svojo neodločnostjo sami pripravljajo pot "meščanski diktaturi", ki se je tako boje.

Kako drugačno metodo imajo češko-slovaški in belgijski socialisti, ki z uspehom in vztrajno delujejo v koalicijskih vladah z meščanskimi strankami v prid delavskemu razredu!

Socialistične stranke v svetu in njihova vrhovna organizacija, druga delavska internacionala, še nimajo enot-

Proračun ministrstva za notranja dela

Navzlic «štedenju» še vedno večji nego dosedanj. — Redukcije v Sloveniji. — Z revizijo uradniškega zakona ni nič. — Oblastne volitve bodo «kmalu».

Beograd, 14. januarja. p. Radni pravoslavne Novega leta se je seja fin. odbora pričela šele popoldne ob 5. Na dnevnem redu je proračun ministrstva notranjih del, ki znaša po predlogu vlade 673.452.000 Din, za 42.910.000 Din več kakor v letu 1924-25. Od te svote le prelimitiranih 38.403.000 Din za urade ministrstva, 147.102.000 Din za notranjo upravo po županijskih oblastih, 404 milijone 328.000 Din za žandarmerijo, 6 milijonov 925.000 za policijsko direkcijo (Uprava grada) v Beogradu, 63.119.000 Din za policijske komisarijate in policijo ter 294 tisoč dinarjev za državne arhive. K temu pride še izredni krediti in sicer 9 milijonov Din za ministrstvo (med temi 5 milijonov kot državna pomoč obd. tajnikom v Srbiji ter 1 milijon kot fond za prvo pomoč v elementarnih neizgledih), 147.000 Din za županijske oblasti, 3.2 milijona za žandarmerijo in 933.000 Din za policijo.

Kot prvi govornik je dobil besedo minister Maksimović, ki je mesto ekspozice postal kratko izjavo, da je njegov proračun realen. Redukcija uradništva, da le še v predlogu izvedena, ker je črtanih približno 1700 mest, ki so po večini bila nezasedena. Minister je poudaril, da je pristal na nekatere nadaljevalne redukcije kreditov, ki jih je sklenila vladna večina na popoldanski konferenci, kjer je bilo tudi zaključeno, da se mora proračun ministrstva spraviti za vsako ceno še danes pod streho.

Po ministru je dobil besedo radikal Andrija Protić, ki je predlagal nekatere redukcije kreditov. Med drugim se zniža dispozični fond ministra od 10 na 9 milijonov dinarjev, črta se mestni tiskovni referatov pri velikih županijah v Ljubljani in Zagrebu. V Sloveniji se v politični službi reducira 14 zvanikov. Sploh je bilo črtanih največ mest zvanikov in slug. Nadalje so bile znižane postavke materialnih izdatkov, zlasti za potne in selitvene stroške. Kredit selitvenih stroškov je bil znižan pri orožništvu od 8 na 7 milijonov, postavke za orožniške konje od 9 na 6, za prehrano policijskih psov od 298.000 na 200 tisoč. V Sloveniji je reduciranih pet policijskih agentov. Črtan je bil tudi kredit 130 tisoč dinarjev za nabavo konj za orožnike v Sloveniji. Tekom razprave ugotovili so, da bi bil proračun izdatkov 23 milijonov. Primerjava kaže, da bo kljub črtanju še večji kot prejšnji. Samo za žandarmerijo in policijo znašajo stroški skoraj pol milijarde t. j. 70% vseh izdatkov tega ministrstva.

Prihodni govornik posl. Jurat Demetrović (SDS) je najprej zameril ministru Maksimoviću, ki je bil svoj čas sam poročeval fin. odbora, da ni predložil ekspozice. Govornik se čudi, da je stavljal predloge za znižanje proračuna notranjega ministrstva radikal Protić. Mnogo bolje bi ta posel pristojni propovednikom štedenja radicevalcem.

Beograd, 14. januarja. p. Ravno v času, ko so je jugoslovanski poslanik v Atenah razgovarjal z grškim zunanjim ministrom Rufosom o obnovitvi pogajanj za likvidacijo nerešenih vprašanj med našo državo in Grčijo, je grški min. predsednik Pangalos na svojo roko prišel preganjati jugoslovanski življenj v Grški, da bi se prej rešil eno izmed odprtih vprašanj, predno bi se pričela službena pogajanja med obema državama.

V grški Makedoniji so se je po ukazu iz Aten pričela prava gonja proti tamošnjim Jugoslovenom. Povod za to so jim dali Srbi v Nalbankeju, ki so zaposlili jugoslovenskega poslanika v Solunu, naj jim omogoči izselitev v južno Srbijo, da se rešijo grških nasilstev. Grške oblasti so vse te ljudje prijeli in jih pozapirle v solunskih ječah.

Solun, 14. januarja. p. Po deportiranju Srbov iz Nalbankeja se je pričelo splošno proganjanje Jugoslovenov v grški Makedoniji. Včeraj so iz vasi Donjeja Požara pripeljali v Solun 12 zvezanih Srbov, ki se niso hoteli odreči svoji narodnosti. Poročajo tu, da če o akciji grških nacionalističnih čuščev. Njihove tolpe so zakrile prava grozila.

nih ciljev in enotne taktike. Nejasnost in konfuzija vlada v njihovih vrstah. V lastnem interesu in v interesu svetovne demokracije morajo čim prej ven iz tega močvirja.

Nova avstrijska vlada

Ostavka dr. Ramekovega kabineta. — Iz vlade izločeni dosedanj zunanji, finančni in poljedelski ministri. — Vladno deklaracijo poda dr. Ramek v petek.

Duna, 14. januarja. Večdnena posvetovanja večinskih strank glede sestave nove avstrijske vlade so se zaključila s popolnim sporazumom.

Danes poda dr. Ramekovo kabinet ostavko, ki jo vzame parlament na znanje. Že na jutrišnji seji bo izvoljena nova vlada, kateri bo načeloval zopet Ramek. Izločeni so iz drugega Ramekovega kabineta finančni minister dr. Ahrer, poljedelski minister Buchinger in zunanji minister dr. Mataja. Novi finančni minister bo poslanec Josip Kollmann, župan badenski. Poljedelsko ministrstvo prevzame tirolski deželni poslanec Andrej Thaler. Posle zunanjega ministr-

stva bo vodil sam zvezni kancler dr. Ramek, pri čemer mu bo pomagal kot vodja notranjega uradnega poslovanja sekretarji šef Franc Peter.

Sestava vlade Ramek II. je torej naslednja: Zvezni kancler in zunanji minister: dr. Rudolf Ramek; podkancler: dr. Leopold Waber; finance: Josip Kollmann; trgovina in promet: dr. Hans Schürff; poljedelstvo in šume: Andrej Thaler; prosveta: dr. Emil Schneider; socialna uprava: dr. Josip Resch; vojska: Karel Vaugolin.

Neposredno po izvolitvi kabineta bo zvezni kancler prečital vladno izjavo, kateri bo takoj sledila politična debata.

Ostra kritika italijanske politike v ameriški zbornici

Pravilno umevanje ameriških demokratov Mussolinijevega imperijalizma.

Washington, 14. januarja. a. Poslanska zbornica je danes nadaljevala razpravo o dogovoru, ki je bil sklenjen z Italijo v svrhu poravnave italijanskih vojnih dolgov v Zedinjenih državah. Poslanec Montague je govoril za ratifikacijo sklenjenih dogovorov.

Demokratski poslanec Rainey je ostro kritikal sklenjeni dogovor ter brezobzirno napadel ameriško komisijo, ki je sklenila z Italijo ta dogovor. Zatrjeval je, da je Italija v obupnem gospodarskem položaju, kar je celo priznala italijanska delegacija v Washingtonu. Ako bi bilo gospodarstvo Italije ugodnejše, ne bi Mussolini govoril o velikem načrtu za vzpostavitev cesarskega Rima.

Nato je govornik prešel na italijansko politiko ter kritikoval fašizem, posebno pa njegovo postopanje napram francoskomu. Izjavil je, da nasprotuje sklenjenemu dogovoru v vsem njegovem obsegu. Njegova izjava je bila večkrat prekinjena od pristavcev republikanske večine in demokratske stranke.

Francija zahteva strogo preiskavo

Zanimive izjave francoskega poslanika v Budimpešti. — Aretacija grofa Andrassyja.

Budimpešta, 14. januarja. s. Francoski poslanik Clichat, ki se je vrnil v Budimpešto, je izjavil sodniku lista «Pesti Naplo» med drugim:

Francoska vlada bojuje sedaj težak boj v interesu stabilizacije franka. Afera falzifikacije frankov je radi tega zadela francoski narod ravno na najkrošljivejši točki. Ni potreba poudarjati, da je francoska javnost popolnoma edinostvena sprejela vesti o ponarejevanju frankov. Vendar pa noče niti on niti celotni francoski narod identificirati Madžarsko kot tako s falzifikatorji.

Francoska vlada in celotni francoski narod pričakuje od madžarske vlade, da bo vodila z vso strogostjo preiskavo do konca in da se bo jasno ugotovilo, kakšne namene je vsa stvar zasledovala.

Poslanik je nato pohvalil grofa Bethlena in vlado radi njegove energičnega postopanja. Pohvalil je tudi madžarsko policijo. Toda mi pričakujemo, je dejal poslanik, da se bo ves kompleks kazenske zadeve in zlasti njeno ozadje popolnoma razčistilo. Naravna želja

francoske javnosti je, da bi krivce od najmanjšega do največjega zadela pravična kazen. Končno je poslanik izjavil, da najbrže francoska vlada ne bo stavila stroge odškodninske zahteve. To je izključno zadeva Francoske narodne banke.

Praga, 14. januarja. k. Včeraj je bil na svojem gradu v Homoni v Podkarpatski Rusiji aretirani bivši grof Emerih Andrassy. Eden njegovih hlapcev je naznanil, da je grof leta 1924, ko so bile nastanjene na njegovem gradu češko-slovaške čete, dal svojim slugam nalog, naj zažgejo poslopje, v katerem so bile čete, da bi se iznebil vojakov. To se je tudi zgodilo. Požar so pogasili le z največjo težavo. Zavarovalna družba je grofu povrnila škodo. Večerna izdaja «Narodne Politike» obdoljuje grofa, da je bil v zvezi z madžarskimi falzifikatorji. Andrassy, ki je bil prepeljan v kaznilnico v Košicah, je sin pokojnega madžarskega magnata in državnega poslanca dr. Aleksandra Andrassyja. Star je 35 let.

Velikanski požar v Puli

Največje italijansko skladišče tobaka pogorelo.

Pula, 14. januarja. e. Preteklo noč okoli 2.30 je izbruhnil v tukajšnjem državnem skladišču tobaka, ki je eden največjih v Italiji, velikanski požar.

Ceprav so gasilci takoj prihiteli na lice mesta, se je ogenj razširil na vse ogromno petnadstropno skladišče. Mestnim gasilcem so morali priti na pomoč tudi gasilci vojne mornarice orožniki, finančni stražniki in vojaštvo. Vse čete poljske garnizije so bile pozvane na pomoč. Močan veter od vzhoda je pospeševal ozenj in oviral gašenje. Radi pomanjkanja gasilnega orodja je bilo delo gasilcev skoro brezuspešno. Komaj jim je uspelo preprečiti, da se ogenj ni razširil na poslonje tovarne cementa «Societa Adriatica Cementi».

Vendar pa nevarnost ni odstranjena, ker požar še vedno divja. Levo krilo in sredina skladišča sta popolnoma upepeljeni. Glavni zidovi so se zrušili. Ogenj je nastal v stanovanju čuvaja skladišča. Zgorela je ogromna zaloga tobaka, pripravljenega deloma za izvoz v inozemstvo, deloma za druga skladišča v Italiji. Škoda je ogromna. Po približnih cenitvah znaša okoli 100 milijonov lir. Požar nočoj še ni pogasjen.

Razorožitvena konferenca

London, 14. januarja. d. Kakor poroča Reuterjev urad, obstojajo različna mnenja glede dila pripravljajnega odbora za razorožitveno konferenco, koje sestane bo najbrže odgođen. Zedinjene države želijo, da se vprašanje pomorske razorožitve loči od vprašanja razorožitve na kopnem, dočim so Francija, Italija in Japonska za skupno obravnavanje tega vprašanja. Po poročilu «Morningpost» prevladuje v krogih Zvezne narodov mnenje, da sta nazirani angleško in francoske vlade glede razorožitvenega vprašanja zelo različni. Prihodnje zasedanje Zvezne narodov bo eno najbolj viharnih. Govori se celo o možnosti odgoditve zasedanja.

Naša delegacija prispela v Ameriko

Newyork, 14. januarja. p. Včeraj je došel semkaj jugoslovanski finančni minister dr. Stojadinović z našo delegacijo. Pri prihodu parnika so ga pozdravili ameriški zunanji minister, zastopnik finančnega ministra, predstavniki jugoslovanskega poslanstva, vsučiliški profesor Pupin in številni člani jugoslovanske kolonije v Newyorku.

Dr. Stojadinović je izjavil novinarjem, da je, ko prvič stopa na tla Zedinjenih držav, njegova prva misel hvalnoznost ameriškega naroda za pomoč, ki jo je izkazal jugoslovanskemu narodu v najkritičnejših trenutkih njegove zgodovine za vojne. Minister smatra dobljeno posojilo za častni dolg, ki ga je treba sedaj pravilno urediti.

Danes je naša delegacija dospela v Washington.

Francoski senat

Pariz, 14. januarja. k. De Selves je bil ponovno izvoljen za predsednika francoskega senata.

Kratke brzojavke

Razorožitvena konferenca

Udeležba naše države v pripravljalnem odboru.

Zeneva, 14. januarja. r. Jugoslovenski vladni je sporočila tajništvu Zveze narodov, da bo poslala svojega zastopnika na sejo odbora, ki ima pripraviti material za razorožitveno konferenco. Ime delegata bo pravčasno sporočeno tajništvu.

Pariz, 14. januarja. s. Kakor poroča »Matin«, se zagotavlja na Quai d'Orsay, da se bo delo razorožitvene konference pričelo 15. februarja.

Iz diktatorske Grčije

London, 13. januarja. s. Atensko časopisje poroča, da je general Pangalos, odredil, da se v bodoče ne smejo postavljati dosedanjim poslancem za kandidate pri novih volitvah. Svojo odredbo utemeljuje s potrebo preprečitve sedanjih parlamentarnih metod.

Odlikovan francoski novinar

Pariz, 14. januarja. p. Glavni urednik agenta Havas pisatelj Francis Baumal je imenovan za viteza častne legije.

Rusija snubi Poljsko

Berlin, 14. januarja. s. Kakor poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung«, je ljudski komisar Čičerin pri sprejemu številnih poljskih parlamentarcev v Moskvi naglašal potrebo udržitve prijateljstva med Poljsko in sovjetsko Rusijo, kar bi bilo samo na ta način mogoče ohraniti neodvisnost Poljske.

Rudarski konflikt v Ameriki

New York, 14. januarja. d. Po tritedenskih pogajanjih je bila konferenca med lastniki in rudarji odgojena na nedoločen čas, ker so obojestranski zastopniki vztrajali pri svojih zahtevah. Stavkovni odbor rudarske strokovne zveze je takoj po odgojitvi konference ukazal, da morajo vsi pomožni delavci zapustiti rudnike.

Monarhistično rovarjenje na Poljskem

Varšava, 14. januarja. p. Listi poročajo, da so imele te dni poljske monarhistične organizacije v Poznanju sestanke, na katerem so se posvetovali o reorganizaciji svojega pokreta.

Ubežni minister

Varšava, 14. januarja. p. Bivši finančni minister in načelnik poštnega čekovnega urada Hubert Linde, ki je osumljen poverbe, je nepričakovano ubežal iz Varšave v inozemstvo.

Eksplozija v ameriškem rudniku

Wilburton, 14. januarja. d. V Mac Leuelovih rudnikih je eksplozija zasula okrog 100 rudarjev. Eksplozija je bila tako silna, da je odnesla jamski les iz 200 m globokega rova.

Eksplozija tudi na Japonskem

Nagasaki, 14. januarja. d. V premogovniku pri Takamatsu so plini povzročili eksplozijo, ki je usmrtila več delavcev. Reševalni oddelek je šel takoj na delo, toda nova eksplozija je razmesarila vse člane oddelka.

Padec vojaškega letala

Bukarešta, 14. januarja. l. Na poletu iz Jasaya v Galac je padlo iz precejšnje višine rumunsko letalo, ki se je popolnoma razbilo. En stotnik je mrtev, en nadporočnik pa težko ranjen.

Nesreča na morju

Sangaj, 14. januarja. l. V bližini Sangaja je zadel parnik »Express of Asia« ob neki obrežni parnik, katerega je preklal na dvoje. Obrežni parnik se je potopil v par minutah. Utonilo je 10 Kitajcev.

Veliki viharji

New York, 14. januarja. p. Na atlantski obali razsajajo močni viharji, ki so zahtevali do sedaj 14 človeških žrtev. Na otoku Tahiti je zračni vrtillec povzročil ogromno škodo in ubil 9 ljudi.

Katastrofalna poplava v Mehiki

New York, 14. januarja. d. Poplave v zapadni Mehiki so še večje nego so prvotno poročali. Uničile so 20 vasi in zahtevale okrog 700 človeških žrtev. Na tisoče ljudi je zapadel v severni več decimetrom na debelo. V Liki pa dosegel na posameznih krajih celo nad meter. Kritični položaj zopet posebno pri Zmarni, kjer je progla tako močno zasnežena, da je oviran železniški promet in imajo vlaki znatne zamude. V Sloveniji je zapadlo na višje ležečih gorskih krajih do 50 cm snega; v Kranjski gori je bilo večera — 16° C, v Bohinjski Bistrici — 7° C, snega pa 25 cm. Meteorologi pa napovedujejo še nadalje padavine.

Grozen umor v dekliski šoli

Kotbus, 14. januarja. p. Kurjač v tukajšnji dekliski meščanski šoli je hotel posiliti neko 13letno učenko, kakor jo je ubil in vrgel v kotel centralne kurjave. Kurjača so izročili sodišču.

Nova »svetnica«

London, 14. januarja. d. »Agencia Americana« poroča o »čudežni« dekliski Cipranci, ki je živila med puščavnikih ob Rio de Peixo v državi Goyaz. Deklica je proglasila, da jo je poslal na zemljo sam Bog ter je delala razne čudeže, dokler je ni prišla izkoriščati neka akcijska družba, ki je služila mnogo denarja z njenimi čudeži. Novi predsednik Caiado pa je poslal v puščavo četo vojakov, ki so po krvavem boju s črni akcijske družbe, aretirali deklisko in jo izročili sodišču.

Nov »odrešenik sveta«

London, 14. januarja. d. V Madrasu so proglasili teozofi mladega Indijca Krišno Murti za novega »mesija«. Svečani ceremoniji je prisostvovalo 20 tisoč ljudi, med njimi zastopniki 33 držav. Zastopane so bile tudi evropske države. Voditeljica teozofov dr. Besant je izjavila, da je novi »mesija« prišel na svet, da ustanovi novo vero. Izvoljenih je bilo tudi 12 apostolov, med katerimi so trije anglikanski škofje, en budistični svečenik in več braminov.

Vlada srednjih strank v Nemčiji

Dr. Luther sestavlja svoj drugi kabinet. — Centrum in demokratski pristali na vstop v vlado. — Pričakovano stališče socialdemokratskih in gospodarskih strank.

Berlin, 14. januarja. Z odklonitvijo socialnih demokratov je ideja velike koalicije končno pokopana. Državni predsednik je poveril kancerja dr. Luthra s sestavo manjšinskega kabineta, ki naj bo neodvisen na levo in na desno.

Poslanca Fehrenbach in Koch sta izjavila Hindenburgu, da sta demokratska stranka in katoliški centrum pripravljena sodelovati pri vladi sredine. Od strank, ki jih je dr. Luther pozval k vstopu v vlado, je doslej edino gospodarska stranka odkrila sodelovanje in izjavila, da hoče počakati novo vlado pri delu in si pridržati odločitev od slučaja do slučaja. Tako bo torej dr. Luthrov kabinet sestavljen za enkrat od zastopnikov nemške ljudske in bavorske ljudske stranke, demokratov in centroma.

Sestava vlade ne bo delala posebnih težav. Splošno se smatra, da od sedanjih ministrov odstopi samo grof Kanitz, ki stoji blizu nemškemu nacionalcem. Vsi drugi ostanejo, med njimi minister za državno brambo dr. Gessler, ki bi padel kot žrtev socialdemokratskega nezaupanja, če bi bilo prišlo do

velike koalicije. Kot nov član vlade se predvsem imenuje saški finančni minister dr. Reinhold, ki je član demokratske stranke in bi prevzel finančni portfelj.

Voditelj demokratov dr. Koch je odklonil ponudbo, da prevzame listnico notranjega ministra, predlagal pa je na to mesto drugega člana demokratske stranke. V vlado vstopi tudi eden izmed voditeljev centroma dr. Marx kot minister za pravosodje.

Novi kabinet bo orijentiran bolj v levo kot prva dr. Luthrova vlada, ker so izločeni nemški nacionalci in ker je udeležba demokratov jamstvo, da bo poskus nacionalcev, da si pridobijo zopet vpliv na vodstvo državnih poslov, energično odbit. Socialdemokratska stranka izjavlja potem svojega tiska pripravilnost, da zavzame blagohotno stališče napram novi vladi, če bo vodila demokratsko politiko ne le v zunanjih zadevah, ampak tudi na polju notranje, zlasti socialne politike. Če pa bi se hotel dr. Luther nasloniti na desno in bi pokazal protisocialne tendence, bo vodila socialna demokracija proti njegovemu kabinetu najodločnejši boj.

„Sanacija“ portugalske kolonije Angole

Senzacionalen protives madžarski falzifikatorski aferi. — Tudi na Portugalskem imajo ministrske ponarejevalce. — Aretacija glavnih krivcev.

Lizbona, 13. januarja. l. Pred poluradnim letom so ustanovili v Lizboni in v Oportu »Banco de Angola e Metropole«, ki naj bi s svojim kapitalom pomagal uničenemu gospodarstvu v portugalski koloniji Angola. Med ustanovitelji tega »patriotičnega« podjetja so bili med drugimi holandski trgovec Karel Marang, neki Santos Bandeira, brat bivšega portugalskega poslanika v Haagzu in Artur Alves dos Reis, dober poznavalec Angole. Ustanovna glavnica je znašala 500 milijonov eskudov in 500 obveznic v skupni vrednosti okrog 500.000 funtov šterlingov, toda bila je — ponarejena. Podjetje je imelo najlepše izgode, ker so se mu pozneje pridružili rasni finančni in politični krogi tudi iz Nizozemske in Anglije.

Ker je bila banka v skrbela za svoje ponarejene bankovce, je prišla takoj kupova ti hiše, briljante, efekte in druge vrednosti, ki jih je potem realizirala v zlatu. To je storila v prvi vrsti zato, da je mogla s pravnim denarjem kupovati na oficijelnem trgu angleške funte in da je bila tako varovana pred kurznimi izgubami. Nadalje je hotela na ta način dobiti gotov vpliv na Banco de Portugal, kar se ji je v precejšnji meri posrečilo.

Način izpeljave teh predrznih načrtov je mogoče ena najgenialnejših poverb, kar se jih je do sedaj izvršilo na svetu. Zato je brezdomno velika zasluga največjega portugalskega dnevnika »Seculo«, ki je prvi prišel na sled tej prebrisani gošufiji ter priobčil dobesedno vse falzificirane dokumente. Prvi dokument — »zaupna pogodba« med državno banko (Banco de Portugal) in vlado v Angoli, ki so jo podpisali angolski guverner Francisco da Cunha Rego Chaves in oba ravnatelja državne banke — vsebuje dogovor, da mora državna banka natisniti za angolsko vlado 200.000 bankovcev v raznih vrednostih. Vse pravice za dobavo teh bankovcev preidejo v last »inženjerja Vigilija Reisa«, ki razpolaga z njimi skupno z vlado v Angoli. To pogodbo vsebuje drugi dokument, ki so ga podpisali nemški angleški in francoski konzul.

Za izvedbo vseh teh načrtov je bil določen že imenovan Karel Marang, ki je vodil »uradno korespondenco« med portugalsko državno banko in londonsko bankovcem Waterlow Sons, ki je v zadnjem času tiskala portugalske bankovce. Marang je funkcioniral kot pooblaščenec državne banke in je kot tak vodil »novo emisijo« bankovcev. V tozadevnem dokumentu prosi guverner državne banke Inocencio Camacho lastnike londonske tiskarne, naj čuvarjo zadevo kot skrajno zaupno, češ da gre v državnem interesu za tajno inflacijo.

Marang, ki je v ta namen ustanovil posebno tvrdko »F. A. Marang-Collignon«, je naročil v Londonu 300.000 bankovcev po 500 eskudov ter je natančno določil številke seri, ki se imajo natisniti. Coup se je imenitno posrečil. Banco de Angola e Metropole je v kratkem zaplavala v zlatu. V angolski koloniji so se naenkrat pojavile vošje množine denarja, ljudstvo je postajalo zadovoljno in je pošiljalo »zlahvalne brzojavke« guvernerju.

Kako je prišel dnevnik »Seculo« do razkritja, še ni znano. Prva posledica je bila, da je državna banka pregledala bankovce po 500 eskudov ter je ugotovila, da so vsi pravi, t. j. da so bili tiskani na avtentični plošči, da pa se številke na bankovcih ponavljajo.

Vsa Portugalska je bila čez noč na nogah Takega škandala ni pričakoval nihče. Guverner državne banke je bil takoj aretiran, ko pa se je izkazala njegova nedolžnost, zopet izpuščen. Časopisje je dvignilo težke obtožbe proti vodilnim državnikom in politikom. Glavna krivca Bandelco in Reisa so aretirali, drugim pa so že na sledu.

Lizbona, 14. januarja. d. Po nalogu portugalske vlade so aretirali v Haagzu Karla Maranga in Jožeta Reisa, brata že aretirane glavnega krivca v falzifikatorski aferi. Policija je našla pri Marangu šest zabojev ponarejenih bankovcev v vrednosti 12 milijonov holandskih goldinarjev. Tukajšnja policija pa je aretirala poslanca in bivšega ministra Simoesa, ki je zapleten v falzifikatorsko afero.

Mrz in sneg po vsej Jugoslaviji

Zima je pritisnila vnovič. Po vsej državi je zadnje dni snežilo, ponekod divja celo snežni zameti. Mrzli val se razteza po vsej jugovzhodni Evropi, vmes razsaja tudi burja, ki je nenavadno moč na posebno ob morju. Temperatura je padla 5—15° C pod ničlo. Sneg to pot ni prizanesel niti južni Dalmaciji, dočim je zapadel v severni več decimetrom na debelo. V Liki pa dosegel na posameznih krajih celo nad meter. Kritični položaj zopet posebno pri Zmarni, kjer je progla tako močno zasnežena, da je oviran železniški promet in imajo vlaki znatne zamude. V Sloveniji je zapadlo na višje ležečih gorskih krajih do 50 cm snega; v Kranjski gori je bilo večera — 16° C, v Bohinjski Bistrici — 7° C, snega pa 25 cm. Meteorologi pa napovedujejo še nadalje padavine.

Zagreb, 14. januarja. n. Danes je snežilo skoraj ves dan, zlasti popoldne in zvečer. Vsled obilnega snega imajo vlaki na Hrvatskem do 2 uri zamude. V mestu je ponekod padlo toliko snega, da je zastal večkrat promet cestne železnice. Tudi vozovi so imeli velike težave s snegom in na nekaterih krajih niso mogli dalje. Ob 7. zvečer se je v Moravski ulici ustavil ves promet in je morala pomagati čistilna ulica tudi policija.

Beograd, 14. januarja. n. Po večerajšnjem mrazu je bilo dopoldne nekoliko gorkiješe vreme, popoldne pa je zopet zapilhal ledeno mrzel veter. Zvečer je začel padati precej gost sneg, ki ga veter raznaša na vse kraje. Enaka poročila prihajajo tudi z dežele. Zaradi neudnega mrza so mokra tla hitro zmrznila, kar je povzročilo več nesreč. Tudi cestna železnica je na več krajih obšla v snegu.

V album prosvetnemu šefu dr. Lončarju

Dr. Lončar je kot ekspONENT vladne stranke postal prosvetni šef za Slovenijo in kot tak napoveduje boj — Sokolstvu. Vemo, da so radičevci nasprotniki jugoslovenskega Sokolstva, zdi pa se nam, da prosvetni šef kot podrejen vladni organ nima pravice izjavljati nekaj, kar ni samo v direktnem nasprotju z državnimi in narodnimi interesi, ampak tudi s stališčem vlade kot take napram Sokolstvu, katerega zaščitnik je sam kralj Jugoslavije in kojega neprecenljiva vzgojna vrednost za našo mladino je še posebej posvedočena s tem, da je med sokolski naraščaj vpisan prestolonaslednik Peter.

Baš v pravem času je glavno glasilo radikalne stranke »Samouprava« pod naslovom »Klerikalizem in Sokolstvo« 13. t. m. objavilo članek, ki se sicer bavi predvsem s protisokolskim delom klerikalcev, a se istočasno čita kot najostrejša obzračna nazorov gosp. Lončarja. »Samouprava« naglašja, da je Sokolstvo kot eminentno slovanska ustanova pri tesni in prosvetni vzgoji naroda zbiralo v svojih vrstah vse Slovane, ne glede na plemo in veroizpoved, stoječ na stališču: Brat je mio, koje vere bio! Sokolstvo je bilo v dobi robstva budilec narodne zavesti in kazižipot osvobodjenju, med svetovno vojno pa so bili Sokoli v prvih vrstah borbe za osvobodjenje in ujedinjenje, a stotine in stotine so jih pobesili in zaprli.

Ko je došlo naše ujedinjenje, so bili Sokoli prvi, ki so dejali, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod in da se mora kot tak vzpostaviti v čustvih popolnega edinstva. Zato se je 1. 1919. na saboru v Novem Sadu srbsko, hrvatsko in slovensko Sokolstvo zedinilo v jugoslovensko Sokolstvo ter zahtevalo od države, naj s pomočjo šole in vojske ves naš narod vzvaja v sokolskem duhu po načelu: Zdrav narod, močna država.

Zahteva Sokolstva je nemilo dirnila klerikalce, ki so v Avstro-Ogrski osnovali ultrakatoške protislovenske Orle in zato so katoliški škofi naročili duhovščini, naj v cerkvah pridigujejo vernikom, da sokolska organizacija nasprotuje kanonskim predpisom rimske cerkve, ker katoliški ne smejo biti v večjem stiku z nekatolički. Po logiki reakcionarija je torej Sokolstvo kot organizacija ljubezni, bratstva in sloge nemoralno in prokleta!

Sokoli kot vsenarodna ustanova so prožiti verske tolerance, a katoliški Orli zanašajo v naš narod versko nestrpnost in razdor. Medtem ko je Avstro-Ogrska preganjala, obešala in zapirala Sokole, so bili Orli in klerikalni voditelji vojni hujskači proti jugoslovenskemu — Pijemontu Srbiji in njenim zaveznikom. Še danes ne morejo klerikalci pozabiti dobrih časov pod Habsburžani.

Se danes delajo klerikalci na vse načine proti naši državi in sokolskim organizacijam, češ, da Sokolstvo širi nemoralnost, brezbožnost, da ruši družabni red itd. V Sloveniji, Bosni in Hrvatski pridiguje velik del duhovščine po naročilu škofov vernikom, naj bojkotirajo sokolska društva, naj ne pošiljajo otrok v Sokola, temveč v Orla, in da bodo Sokoli odgovarjali za svoja dela pred božjo sodbo. To govore decii tudi klerikalni veroučitelji v šolah. Ali ni to sramota?

Z ozirom na to delo klerikalcev izgleda, da se nahajamo v dobi srednjeveške inkvizicije. Dolžnost ministra ver je, da pazi na delo klerikalcev, ki zaradi svojih temnih protikršćanskih in protinarodnih interesov zlorabljajo cerkev in šolo. Sokoli, držeč se velikih Kristovih načel o ljubezni, pravici, resnici in bratstvu, verujejo v končni triumf sokolske ideologije, ker je narodna in socialna in proti ultraverskim zablodam. Dolžnost srbske javnosti je, da pazi na klerikalne elemente in podpira delo jugoslovenskega Sokolstva.

Tako piše glavno glasilo vladne stranke. In kaj dela prosvetni šef v Sloveniji kot ekspONENT sedanje vlade? Dr. Lončar izjavlja, da nam Sokolstvo ni potrebno in da bo skrbel za, da šolska mladina ne bo smela posegati sokolskih telovadnic in da se ne bo več vzvajala v sokolskem duhu. Prosvetni šef dr. Lončar je kot vladni ekspONENT klerikalcem mil in drag, sedaj se pripravljaja, da jim stori največjo uslugo ter odruga mladino od Sokolstva! Ali ne vidi, da bi s tem vršil najgrobe protinarodno in protidržavno delo? Kaj pravi na to radikalna stranka, ki ima odločilno besedo v vladi?

Politične beležke

+ Vse zanikati in napadati, to geslo so izdali klerikalci za volitve v Del. zbornico. Dasi vsakdo ve, da je skoraj vse, kar je delavstvo trajnega pridobilo na polju socialne politike, delo demokratov, vendar škofov list vse zanika in taji. Bolje bi storil, če bi bil povedal, kaj je SLS storila za delavce, ko je bila na vladi 1918., 1919., 1920. in 1924. Prav ne ene stvarice ne more pokazati, razen podpora, ki jih je med svoje pristaše razdelila iz fondov deželne vlade. SDS pa lahko pokaže na socialne zakone, o katerih reče vsak lahko kar hoče, a dejstvo je, da je francoski socialist Albert Thomas naš vladi čestital, da so ti zakoni najnaprednejši. Na teh zakonih med drugim sloni tudi obstoj »Delavske zbornice«. Sedaj, ko se vršijo volitve v to zbornico in se škofovi

Trgovci, industrijci in umetniki posetijo predavanje o periskih razstavi, katero priredi Zveza kulturnih društev v nedeljo 17. t. m. ob 11. dop. v Elitnem kinu Matica.

Ljuto bore, da pridejo vanjo in pripovedujejo, kako je neizmerno važna, je vendarle prava jezuitska predrznost, kar zanikati vsako zaslugo ravno onim, ki so to zbornico uzakonili. Klerikalci morajo res smatrati za hude nevedne svoje pristaše, ko je vendar ob vsaki socialni napravi v naši državi z neizbrisnimi črkami zabeleženo ime demokratov kot predlagateljev in ustanoviteljev. Zidati in ustvarjati je težko, lažje in podirati to je lažje. Zato so vsi škofovci zbrali to poslednje za svoje življenski poklic.

+ Strašna in nevarna beseda! Pos. dr. Žerjav je v »Jutru« napisal: »Če opozarjamo, da je prospek naših industrij v bistveni zvezi z obćim napredkom Jugoslavije, se bo morda priznalo, da delavce nima interesa biti nasproten narodnemu in državnemu mišljenju.« Včerašnji »Slovenec« piše, da je to strašna in nevarna beseda in vprašuje, v kaki zvezi so delavski stanovski interesi z narodnim in državnim mišljenjem. Prav nič se ne čudimo, da je »Slovenec« »narodno in državno mišljenje« strašna beseda. Že preveč dokazov so podali klerikalci, da nimajo narodnega in državnega mišljenja. Tudi verjamejo, da klerikalcem nikdar ne bo šlo v glavo, da so delavski stanovski interesi v najtesnejši zvezi s kulturnim, gospodarskim in socialnim razvojem našega naroda in države, ker jim je ta razvoj ravno toliko mar, kolikor so jim delavski interesi. Njim je mar samo lastna bisaga, ki jo skrivajo pod krinko navidezne krščanske solidarnosti. Nam je popolnoma prav, da je gospoda okoli »Slovenca« zopet pokazala svoje pravo lice.

+ Škofovi kandidati za »Delavsko zbornico« skušajo sebe priporočati z napadi na — dr. Žerjavo. Če drugega priporočila nimajo, jim bo tesna predla. Za njimi stoji politikujoča duhovščina, ki začenja pri služnjakih in delavcih pobirati glasovnice, kakor je to bilo svojčas. »Tisti papirček daj meni. Ti pa na delo«, to geslo imajo kaplani pri poslu za škofovo »delavsko« listo. »Sparkasne bukvice nam. Tebi pa nebeško kraljestvo«, to je bilo socialno geslo klerikalcev za kuharice. Krščansko socialni program za delavce pa je te dni v »Slovencu« razvil neki duhovnik iz Westfalskega, ki blagruje delavce, da toliko trpe. Imeti morajo res posebne zasluge pred Bogom, da toliko trpe. Za tako socialno politiko ni treba »Delavske zbornice«, ampak dovolj je par misijonarjev, ki bodo delavca pošteni oskubili, zato mu pa garantirali — blaženost po smrti.

+ Zavod sv. Jeronima in »Slovenec« blažja. Vprašanje zavoda sv. Jeronima se nahaja pred likvidacijo, ker je Vatikan odnehal od svojega stališča, da nima naša država nobene besede pri njegovi upravi. Sveda so naši klerikalci spriči preobrata v stališču sv. stolice doživeli razočaranje, zakaj že od vsega početka so se postavili prav po nepotrebnem na stran Vatikana in očitali naši državi kulturnobojno tendenco, ko je branila pravice našega naroda. Jasno je, da so klerikalci doživeli sedaj veliko blamažo v tej zadevi in predvčerašnji »Slovenec« se je skušal izviti iz svoje zadrege, ko piše: »Glede svetogeronimskega vprašanja sta se naša vlada in Vatikan takoj začeli sodelovati — in samo kulturnobojni listi so to drugače predstavljali javnosti — postavila na stališče, da je svetogeronimsko vprašanje pravno in ne politično. Zato je tudi tako lahko došlo do sporazuma, osobito zaradi korektnega obnašanja našega sedanjega odpravnika poslov pri Vatikanu g. Jovanoviča.« Ugotavljamo, da se je res naša država od vsega početka postavila na pravno stališče, da pa so to stališče skušali pobijati Vatikan in naši klerikalci, ki so v nasprotju z vso jugoslovensko javnostjo začeli proglašati kulturni boj ter kovati iz spora svoj politični kapital. Dragoceno je tudi »Slovenčevu« priznanje o korektnem obnašanju odpravnika poslov g. Jovanoviča, ker s tem ni obsodil samo Vatikana, ampak tudi samega sebe. Znano je namreč, da Vatikan ni hotel sprejeti pisma, v katerem je odpravnik poslov Jovanovič naznanjal nastop svoje službe, in da mu je ob tej priliki »Slovenec« očital neokorektno postopanje. Še več, »Slovenec« poroča, da je Vatikan priznal naši državi častne prerogative, ki gredo celo preko onih, ki jih je uživala prej Avstrija. Naša država pa je samo zahtevala, naj se ji priznajo v zavodu sv. Jeronima iste pravice, kakor jih je imela Avstrija. Tej zahtevi se je Vatikan upiral in oporekal ji je tudi »Slovenec«. »Slovenec« pravi, da je Vatikan sedaj pokazal, da zares želi dobrih in prijateljskih odnosov. Iz tega bi se pa dalo sklepati, da »Slovenec« ni želel teh odnosov, ker se je boril proti priznanju pravic naše države v zavodu sv. Jeronima. Mi smo to tudi svoječasno ugotovili ter ozišgalsi sramotno protidržavno in protinarodno vlogo, ki jo je v tej aferi igralo klerikalno časopisje. »Slovenec« ne more utajiti dejstva, da so klerikalci v tem sporu nastopali proti koristim naše države, in zato je njegova sedanja blamaža popolnoma zaslužena.

Splošno pozornost

so vzbudile v Selenburgovi ulici razstavo ene slike vefelima »MIROZOV«, ki ga v kratkem prišee

Elitni kino Matica

Naši kraji in ljudje

Svetozar Pribičević

čar: posestnika Matija Mencin in Josip Praznik (SDS); gostilničar Janez Skočir, trgovec Ignacij Puzelj (SKS); lesni trgovec Slavko Vehovec ter Vinko Košiček, posestnik in klobučar (NRS). Gotovo pa je, da se bo opozicija še povečala. Pripomniti je še, da je bil na klerikalni listi na devetem mestu izvoljen tudi predsednik krajevnega odbora Peter Makorel.

Taka je torej klerikalna zmaga! Izid volitev je klerikalce silno presenetil in zato je tudi izostalo pokanje topičev, kakor je bilo to dosedaj ob takih prilikah običajno.

Iz Mežiške doline

Guštanj, 14. januarja.

Dne 17. t. m. se bodo vršile pri nas občinske volitve. Vloženi sta dve listi: Lista »Delavcev in obrtnikov« ter lista »Trške gospodarske stranke«, na kateri so združeni vsi sloji trga Guštanj. Prva lista bi se morala pravilno glasiti »socialistično - komunistična razredna«, ker je verma naslednica dosedanjega režima na magistratu, s to razliko, da ni na njej več bivših odbornikov te stranke, ki so bili za gospodarska vprašanja še najbolj dovzetni.

Te spremembe na »delavski listi« so naravna posledica triletnih eksperimentov razrednega absolutizma na občini, čegar sklepe je politična oblast ponovno razveljavila kot nezakonite. Če bi obveljali, bi bile že danes radi malenkostnih prestopkov odvzete koncesije vsem gostilničarjem v Guštanju. Tržačani pa so se tudi spraševali, s čigavim denarjem je plačevala socialistična večina razne pravne in še rubežne stroške, katere si je nakopala na vrat s svojim »umnim« gospodarstvom. Ta proči vrženi denar bi zadostoval, da bi se popravila umisljenja vredna ubožna hiša. Na nedeljskem shodu je govoril liste »delavcev in obrtnikov« sicer priznal, da ni bilo vse v redu na občini, pozabil pa je povedati, kdo je te »razredne učne eksperimente« plačal in kdo bo nosil učnino za nove kandidate na njegovi listi, ako bodo zopet zagospodarili.

Neprijetnemu iznenadenju radi skupne naše druge liste »Trške gospodarske stranke« je dal dopisnik iz Guštanj v novorojenčku »Delavski Politiki« z dne 9. t. m. duška s tem, da opleta z lekcijami na vse strani. Iznenadila ga je naša lista tako, da se mu je številni list zmešalo, čeprav sta samo dve. Ker ne more razumeti, kako se je moglo na naši listi združiti vse, mu bomo malo pomagali do spoznanja. Od nekdanj so bili tržani navaženi, da občinski zastopniki štiti interese vseh, brez razlike stanu, ne pa, da štiti na stroške davkoplačevalcev strankarski kapital vladajoče večine. Kako očitno pa se je sedanja večina povzpela do izrabljanja svoje moči v strankarske namene, smo videli v zadevi pravde radi klavirja bivšega »Männergesangsvereina«. Kljub protestu opozicije ga ni hotela izročiti edinega pravnemu nasledniku, temveč ga je dala društvu »Svoboda« in si s tem nakopala pravdo, ki jo je tudi izgubila. Tudi višje deželno sodišče je ravno pred par dnevi prisodilo klavir »Pevskemu društvu v Guštanju«. To bo zopet draga šola!

Dopisnik »Delavske Politike« govori tudi o nemčurjih; svetujemo mu, da pospravi poprej številne nemške knjige iz knjižnice »Svobode« in germanizatorične tendence. Dopisnik trdi, da se je na naši listi združil kapitalist s siromakom, takoj nato pa pravi, da gremo »za skupne kapitalistične interese«. Zavidamo kapitaliste na naši listi, povemo na tržanom, da se nismo združili proti delavskemu razredu kot takemu, kar dokazuje lista sama, temveč proti slabemu gospodarstvu v občini.

Zato v nedeljo vsi za »trško gospodarsko stranko«, katere skrinjica je druga!

Rim in Benetke

prinaša krasna družabna igra »IZZA KULIS MODERNEGA ZAKONA«. — Predvaja se samo še danes v

»Elitnem kinu Matica«.

Danes!

Prvič v Ljubljani!

Danes!

„KRALJICA MONTE CARLA“

Pustolovščina kraljice Ninon v 6 velikih dejanjih v naslovni vlogi temperamentna **Mae Murray**, dražestna kraljica Ninon. — Princ Otto si hoče osvojiti prestol, ako se mu Ninon ne uda za zeno. Iz osvete vdigne princ revolucijo in zasede prestol. Ninon pobegne z aeroplanom v Monte Carlo. Kot neznanica plesalica Lia iz Dunaja. Skandalozne razmere za časa vladanja princa Otta. Velike razkošne in intimne zabave na avtoriziranih sporeda: Nov Deutlich Journal št. 52. — Danes ob 4. pol 6. pol 8. in 9. ur.

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“ Telefon 730.

Prednaznanilo: ? ? ? ?

Senzacija ! ! ! !

Novice iz okolice Laškega

Laško, 14. januarja.

— Pisarna rudniškega ravnateljstva Trboveljske premogokopne družbe se je s 1. januarjem preselila z Laškega v Muršičevo vilo v Rečici.

— V petek, dne 8. t. m. so potegnili iz Savinje pri Drčunu blizu Gračnice 21letnega Alojzija Povšeta, sina rudniškega nadpaznika v Hudijami. Pokojnik je bil neustrašen bорец za napredne ideje in med domačini splošno priljubljen. Pogrešali so ga že šest tednov. Vzrok njegove prezgodnje smrti še ni pojasnjen. Zdravniška preiskava je doznala, da je izvršil nesrečno svoje dejanje v duševni zmedenosti. Pokopali so ga pri Sv. Jederti.

— V nedeljo dopoldne, dne 3. t. m., se je vršil redni občni zbor podružnice sadiarskega in vrtnarskega društva pri Sv. Jederti. V odbor so bili izvoljeni g. Drago Vidmar, Ivan Korošec, Karel Golob, Fran Knez in Martin Knez. Novi odbor si je nadel nalogo, da vzbudi čim večje zanimanje za sadiarstvo in vrtnarstvo med našim kmetijskim ljudstvom. Prostor za drevesnico je odstopila Trboveljska premogokopna družba in bo ograjen do spomladi.

— Istega dne popoldne se je vršil v Brezdnem pri Sv. Jederti v prostorih Petra Kozoleta občni zbor Javne ljudske knjižnice katerega se je udeležilo 46 članov in članic. Knjižnica obstoji šele leto dni, vendar so se pokazali že jako lepi uspehi.

— Krajev organizacija SDS ustanovi v kratkem pri Cirilu Drakslerju v Hudijami knjižnico. Knjige so že naročene.

Valček od Straussa

bo prihodnje dni največja senzacija Ljubljane!

pri ZKD Clane vpisujeta trgovec Franjo Klemen in gostilničar Ciril Draksler v Hudijami.

— V nedeljo, dne 17. t. m., se bo vršila seja občinskega odbora občine Sv. Krištof, za katero se ljudstvo zelo zanima. Pojasniti se bodo morali nekateri računi.

— Dne 24. t. m. ob 9. dopoldne se bo vršil občni zbor kraj. organ. SDS občine Sv. Krištof, in sicer v lovski sobi gosp. Henke v Laškem. Udeležba je za člane obvezna. O političnem položaju bo poročal delegat centrale.

— Pred kratkim se je preselil iz Kočevja v Laško odvetnik dr. Flego, ki je otvoril svojo pisarno v hiši umrlega odvetnika dr. Kolška. Govori se, da se preseli v kratkem v Laško tudi nov zdravnik.

— Obč. zbor Krajevne skupine rudniških nameščencev v Laškem se je vršil dne 10. t. m. v posebni sobi gosp. Tadin v Laškem. V odbor so bili izvoljeni g. Avgust Kuščer, Otmar Križnik, Franc Drolc, Ludvik Kresse, Ivan Korošec, Karel Golob in Franjo Medvešek.

— Na poziv okrožnega tajništva SDS v Laškem se je priglasilo lepo število inozemskih rentnikov. Kdor se še ni prijavil, naj to stori čim prej.

Danes film groznih dejanj, pariške razkošnosti — deloma v barvah, z največjimi umetniki Lon Chaney, Mary Philbin in Norman Kerry. Kar se vam v njem še ni nudilo, to vse vidite v filmu

„Fantom pariške opere“

Strahni čini Erika Goznega — Fantoma — so največja dosedanja senzacija filmskega sveta. — Predstave ob 3, 5, 7, in 9. — Blagajna odprta d.p. od 10. pop. od 1/2 naprej.

I D E A L

K I N O

Izza kulis modernega zakona

Krasna družabna igra po znanem romanu »Der Ko sar«. V glavni vlogi splošno priljubljena krasotica **Lotte Neumann**. Razkošna orkestra! — Bogate najnovejšje toaletne — Izvrstna igra — Izvanredna režija — Krasni naravni posnetki iz Rima in Benetk.

Pomnoženi umetniški orkester svira pri vseh predstavah Wagnerjevo skladbe **Cene nezvišane!** Predstave se vrše točno ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

Blagajna je odprta vsak dan od 10 — pol 1 in od 3 naprej.

Izven programa: »Razstava čistokrvnih psov«, ki je vzbudila med občinstvom mnogo zanimanja.

Elitni kino Matica

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Petek, 15.: Vsi del koncerta zaprto.
Sobota, 16.: »Henrik IV.« E.
Nedelja, 17.: ob 15.: »Vdova Rošinka«. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izv.
Ob 20.: »Henrik IV.« Izv.
Ponedeljek, 18.: »Profesor Storicina«. B.

Ljubljanska opera

Petek, 15.: »Vihar«, simfonična pesem za soli, zbor in veliki orkester. Koncert v Unionski dvorani. Izv.
Sobota, 16.: »Srce iz leca«, »Poziv na ples«, »Capriccio Espagnole«. D.
Nedelja, 17.: ob 15.: »Aida«. Gostuje g. M. Zaludova in Zdenko Knittl. Znižane cene. Izv.

Sentjakovski gledališki oder

Začetek ob 20. uri.
Sobota, 16.: »Gledališka kriza«. Premijera.
Nedelja, 17.: »Gledališka kriza«. Repriža.

Ljubljansko marijoneto gledališče

Začetek ob 20.
Sobota, 16.: »Gledališka kriza«. Premijera.
Nedelja, 17.: »Gledališka kriza«. Repriža.

Nedelja v Ljubljanskem Narodnem gledališču. V nedeljo, 17. ob 15. se poje v operi Verdijeva opera »Aida« v prvovrstni zasedbi. Posamezne vloge so sledeče zasedle: Aido poje gna M. Zaludova, odlična dramatična pevka, Amneris je ga Thierry-Kavčnikova, ki šteje to partijo k svojim najboljšim vlogam. Svečenica je ga. Ribičeva, velikega svetnika Ramfisa poje g. Betetto, Amonasra g. Holodkov, Rada mesa g. Orlov, egiptovskega kralja g. Zupan in sla g. Mohorič. Pri predstavi sodeluje balet in tudi orkester dravske divizije. Cene za to predstavo so znižane in opozarjamo na to prvovrstno zasedeno opero posebno še občinstvo z dežele. Začetek točno ob 15. uri konec po 18. — Drama vzporedi ta dan dve predstavi in sicer ob 15 Golarjevo narodno igro Vdova Rošinka kot ljudska predstava po znižanih cenah, ob 20. pa Pirandellovo tragedijo Henrik IV.

»Stambulska roža«. (Gostovanje Mitrovičevih iz Zagreba v Mariboru.) V torek, 12. t. m. je Maribor zopet pozdravil v svojih sredi stara ljuba znanca Ančico Mitrovičovo ter ga kapelnika Andra Mitroviča. Celo predstavo Stambulske rože je ožarilo slavnostno razpoloženje. Kontakt odra s pu

bliki je bil močan in iskren. Ga. Mitrovičeva je podala v naslovni vlogi resničen, pretresljiv tip brezpravne turške dečlice, ki se bori za svojo ljubezen z vso dušo. Njen ljubki elegantni nastop, noblesa nenegega muzikalnega prednosa in lepi, okusni kostumi so dvignili opero visoko nad nivo spevoigre. Ustvariti iz šablonske operetne figure živega človeka vročega srca in čuteče duše — to ni dano vsakomur. Orkester je vodil g. Mitrovič. Globina njegovega muzikalnega pojmovanja, suvereno obvladovanje orkestra — to so stare njegove vrline. V grandiozno podanem finalu drugega dejanja je dosegel tako močne dramske akcente, da si nihote pozabili, da poslušate opereto. Orkester, ki mu je sledil z veseljem in ljubeznijo, in pel in blestel. Tudi ostali pevci in igralci so dali svoje najbolje. Simpatični tenor g. Burja, glasovno izvrstni, tudi v igri stalno napreduje. Gdč. Lučevica je bila ljubka in temperamentna kakor vedno. g. Harastović ima tu vlogo v kateri naravnost živi. Izmed manjših vlog se je izkazal g. Urvalec; vsi skupaj pa so storili svojo dolžnost v polni meri. Dr. I. V. Sentjakovski gledališki oder vzporedi v soboto 16. in v nedeljo 17. t. m. izborni satiro »Gledališka kriza« v sledeči zasedbi: Indendant g. Košak M., ravnatelj g. Škerlj, Vito Jelenič, pisatelj g. Rebolj, Milka, njegova žena gđ. Petričeva, Samuel

Kohn g. Lavrič Irma Lugovska, igralka ga Ham Bučarjeva, Tajnik g. Karus, Ivan Cankar, pisatelj g. Blaž, Sluga g. Košak D. — Predproaja vstopnic je v kavarni Zalaznik na Starem trgu. Začetek ob 8. uri.

Vitezslav Novak Vihar (Bouffe) Opozarjamo na koncert, ki ga priredi uprava Narodnega gledališča v Ljubljani s sodelovanjem pevskega zbora Glasbene Matice danes v petek, dne 15. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani hotela Union. Pri koncertu sodelujejo solisti: Pavla Lovšetova, Svetozar Banovec in Julij Betetto, dalje pevski zbor Glasbene Matice, operni zbor ter operni orkester, pomnožen s člani orkestralnega društva in muzike Dravske divizije. Dirigent g. Niko Štrifof. Vstopnic vseh vrst je še dovolj na razpolago ter se dobivajo v Matični knjižnici od 18. ure zvečer od 19. dalje pa pri večerni blagajni pred vodom v koncertno dvorano. Občinstvo opozarjamo, da se ta koncert ne bo več ponavljal in da je danes zadnja prilika slišati to veliko interesantno slovansko delo.

Marijonetno gledališče v Beogradu uprizarja sedaj igro za lutke »Snežulčica in sedem škrtav«.

Razstava slikarja Nastasjeviča. V Beogradu se prihodnje dni odpre kolektivna razstava slik mladega srbskega slikarja Zivorada Nastasjeviča. Nastasjevič razstavi v dvorani »Stankovića« okoli 50 del.

Jubilej baritonista Bukšeka v Osijeku. Sinoči je praznova g. Rudolf Bukšek 25 letnico svojega oderskega delovanja v Osijeku. Jubilej je nastopil kot Mefisto v »Faustu«. Vlogo Margarete je pela sopranistka zagrebske opere ga Zlata Gjurgjenac-Gavella.

Novi vodja umetniškega oddelka v prosvetnem ministrtvu. Stjepan Radić je imenovan za provizoričnega voditelja umetniškega oddelka v prosvetnem ministrtvu dr. Iva Andrića, znanega pisatelja in publicista. Dr. Andrić bo vodil oddelk do definitivnega imenovanja naslednika dr. Branka Šenec, ki je že zapustil svoje mesto.

Gostovanje g. Balabana v Beogradu. Član ljubljanske opere g. Balaban je gostoval v sredo zvečer v Beogradu. Pel je vlogo očeta Germona v Verdijevi »Traviati« pod dirigentom Hrističem.

Dr. Gavella v Beogradu. Dosedanji ravnatelj zagrebske drame, g. dr. Branko Gavella, ki je bil že pred meseci imenovan za ravnatelja drame v Beogradu, je te dni nastopil svoje novo mesto v Beogradu. V Zagrebu ostane ravnateljsko mesto provizorično nezasedeno.

Srbska Matica v Novem Sadu bo začela letos spomladati izdati novo hišo, ki bo po načrtih sodeč, najlepše poslople v Novem Sadu.

Iz življenja in sveta

Iz madžarske falzifikatorske afere

Nove izjave polkovnika Jankovicsa.

Amsterdamski poročevalec peštanskega »Hiršlapa« javlja nove podrobnosti o zasliševanju polkovnika Jankovicsa, ki se nahaja v zaporih nizozemskih policije. Jankovics je bil 4. januarja vnovič zaslišan. Do tega dne je dal na vsa vprašanja glede motivov, ki so ga privedli do razpečavanja, stereotipen odgovor, da je bil v službi domovine. Ko pa je prišel v Haag budimpeštanski detektiv Oskar Zdeborški ter je Jankovicsu predložil dokaze o aretaciji princa Windischgrätza in tajnika Rabe, se je grešnik izpreobrnil in je začel govoriti drugače. Dejal je, da je bila Windischgrätzova akcija zgolj pokret nekaterih gmotno uničenih oseb. Windischgrätz in Nadossy sta bila glavna voditelja ponarejanja in razpečavanja denarja. Hotela sta si materijalno opomoči, obenem pa sta seveda zasledovala tudi politične cilje. Poleg teh dveh je zapletenih v zadevo še več drugih ljudi, ki so imeli pred očmi poleg denarnih interesov lastnega žepa tudi uničenje ali vsaj oškodovanje francoskih financ. Jankovics sam se je z razpečavanjem gmotno okoriščal, kolikor je mogel.

Princ, ki mu ne diši keha.

Princ Windischgrätz je v ječi silno potr. Pravijo, da ga je mogoče jedva spoznati, tako je propadel zadnjih štirinajst dni. Svoja pravna zastopnika Ulaina in Danerja je večkrat naprosil, naj bi izposlovala vsaj to, da pride na svobodo proti veliki kavčiji. Branitelja sta se ponovno posvetovala z oblastjo, ki bi bila morda privolila v izpustitev, če pa se upira Francoska banka, ki zahteva naknadno vseh stroškov. Za pokritje bo premoženje princa jedva zadostovalo. Pravijo, da je premoženje aristokrata vredno kakih 60 milijard madžarskih kron, toda je že sedaj zelo zadolženo. Francoska banka bo pač skušala iztisniti iz tega, kar se bo dalo. Windischgrätz torej grozi nevarnost, da bo morala vsa njegova družina na cesto, ker bo brez belica.

Korespondenca med jetniki.

Razširilo so se glasovi, da jetniki med seboj korespondirajo v zaporu in da jih pri tem podpirajo pazniki. Notranji ministri, ki mu je to prišlo na uho, je odredil, da se morajo zaprte osebe nemudoma pregruati. Princa so premestili iz drugega nadstropja v prvo, princuvega tajnika in dva druga aretiranca pa so prepeljali v poslopje, ki stoji v drugem okraju. S tem je kakršnokoli sporazumevanje med zaprtimi aretiranci onemogočeno.

Kovčeg s ponarejenimi tisočaki.

Štefan Czegledy, šofer princa Windischgrätza, je bil na policiji že v tretji zaslišan. Može se očitno truditi, da bi dal na vprašanja točne odgovore. Pred dvema mesecema, pravi, mu je bilo dano povelje prepeljati večji kovčeg iz prostorov policijskega šefa Nadossyja k princu Windischgrätzu. Kovčeg je dobil v notranjem ministrstvu. Na podlagi te izjave je soditi, da je Windischgrätz prejel kovčeg iz rok policijskega šefa. V njem je bilo 15 tisoč ponarejenih bankovcev. Soditi je celo, da ni Windischgrätz denarja samo ponarejal, marveč da ga je tudi pošiljal Nadossyju, da bi na ta način odvrnil od sebe sum radi manipulacij s kartografskim zavodom.

Tajni Windischgrätzov šofer.

Peštanska policija je prejela ovadbo, da je princ Windischgrätz za svoje vožnje v kartografski zavod najemal nekega tujega šoferja. V družbi princa sta se vozila v kartografijo še dva druga gospoda, ki pripadata boljšim slojem. Izsleditev tega šoferja bi utegnila prinesiti na dan nove momente, zato se policijski organi trudijo, da moža čim prej izsledijo.

Peštanski proces v šestih tednih.

Če ne bo državno pravdnštvo v Budimpešti odredilo novih preiskav v falzifikatorski zadevi, je verjetno, da se bo pričela obravnavati proti krivcem že

tekem šestih tednov. Zaprte osebe bodo obtožene nastopnih kaznivih dejanj: ponarejanja denarja, navažanja k ponarejanju, razširjanja falzifikatov in ponarejanja dokumentov — slednjega zlasti glede na potne liste in dokument, ki se tiče lombardiranja 150 komadov ponarejenih tisočakov v peštanski banki.

Kakšna kazen se obeta Jankovicsu in tovarišem.

Nizozemski zakon določa za ponarejevalce denarja 2 do tri leta ječe. Toliko časa bodo odsedeli Jankovics, Marszowski in Mankovics v nizozemskih zaporih, potem pa pridejo verjetno še pred sodišče na Madžarskem.

Hans Grans, tovariš morilca Haarmanna

V Hannoveru se je začel v tork proces proti Hansu Gransu, ki je obtožen, da je pomagal znanemu vampirju Haarmannu pri krvavih zločinih. Zgodovina Haarmannovih zločinov je znana: od leta 1918. do 1924. je nestalo v Hannoveru več mladih ljudi, o katerih ni bilo mogoče dognati, kam so izginili. Leta 1924. se je našlo par otroških glav. Med prebivalstvom je nastala velika panika, kajti vsa znamenja so kazala na perversne umore, katere je izvršil, kakor se je pozneje izkazalo, 42 letni trgovec z obleko in policijski agent Fritz Haarmann, človek, ki je bil splošno znan po svojih abnormalnih nagnenjih.

Dasi se je nabiralo gradivo proti Haarmannu že pet let, je imela policija vendarle velikanske težave, predno se ji je posrečilo dokazati Haarmannovo krivdo. Slednjič so prišli na dan tehnični dokazi, spričo katerih ni mogel več tajiti svojih zločinov. Številke, ki so se pri tem pokazale, so bile naravnost grozne. Haarmannovih žrtev je bilo toliko, da morilec ni vedel povedati njihovega števila. 27 umorov je bilo končno dokazanih, trije pa so ostali nedokazani. Sodišče je izreklo po obširni razpravi sodo, ki se je glasila na 24 kratno smrt nečloveškega morilca. Sodni akti so obsegali 60 velikih zvezkov. Ta proces je bil tako neobičajen, da so napisali o njem psihiatri, psihologi, juristi in kriminologi celo knjižnico literature.

Ena najvažnejših vprašanj, ki je vznemirjala Haarmannove sodnike, pa je bilo vprašanje njegovih pomagačev. Krivolok je izvrševal umore v nelahkih okoliščinah. Moril je svoje žrtve v sobici s tenkimi stenami ter je večkrat pokončal svojo žrtev tako rekoč pred očmi policije. Kdo mu je pri tem pomagal, da je njegovo početje ostalo tako dolgo tajno, o tem ni bilo mogoče dobiti dokazov. Pri sodni obravnavi je Haarmann imenoval enega samega moža, katerega je označil kot človeka, ki je vedel za njegovo početje. Ta človek je še zelo mlad ter izgleda nežno kakor deklica. Živel je s Haarmannom štiri leta ter stanoval z njim pod isto streho. Na podlagi Haarmannovih izpovedi je policija aretirala Gransa in sodišče ga je obsodilo na sedem let ječe. Med razpravo pa se je pokazalo, da je razmerje med Haarmannom in Gransom zelo zamotan problem. Grans, ki je bil jedva

17 let star, je bil krvočnemu morilecu pokoren radi nagnenju, katerih niso mogli raztolmačiti niti najbolj učenim zdravnikom. In vendar ga je sodišče obsodilo.

Grans je čudna prikazen. Rodil in razvil se je v neposredni bližini Haarmanna. Bil je hladen, sebičen pohajč, ki ga je življenje vrglo na mračna pota. Ko je bil še deček, je prihrumela svetovna vojna. Pozneje je videl revolucijo in za revolucijo inflacijo. Vse to je vplivalo nanj zelo slabo. Bil je večkrat kaznovan radi razgrajanja in goljufije ter se je navedel ljudi izsesavati na silno rafiniran način. Kot posebnost njegovega življenja se omenja zlasti to, da si je udinjal par pocestnih deklet, ki so mu morale dati del svojega zaslužka. Od tega denarja je Grans živel. Kadar je prišel v največjo denarno zadrego, si je pomagal iz stiske na ta način, da je služil nebrzdanim moškim. Tako je prišel v zvezo s Haarmannom, o katerem si je predstavljal, da ga bo lahko izsesaval. Toda stvar se je izpremenila v čudne oblike. Haarmann je vzljubil Gransa z neko posebno sentimentalnostjo ter je gledal v njem nekakega sina, mladi Grans pa je svojemu »pokrovitelju« vračal ljubezen in oba sta se dobro razumela. Ko je policija postavila Gransa na zatožni klopi, je fanté jokal in zdihoval, kakor da gre za izgubo najdražjega, kar je imel v življenju. Prišlo je na dan, da je Grans pomagal Haarmannu in da je vedel za njegovo početje ter da mu je včasih celo pomagal.

Haarmannove izpovedbe pri obravnavi so bile zelo nenavadne in moč je obtožil Gransa sodelovanja pri moritvah samo radi tega, ker bi bil rad videl, da bi šel mladenič z njim v grob. Šele ko je Haarmann izpovedel, da sodišče ne bo obsodilo Gransa na smrt, je storil drug korak ter je vrzel nekoč, ko se je peljal z avtomobilom, na tla listek, na katerega je zapisal, da je Grans čisto nedolžen. Vsebinde tega listka so objavile najprej novine, nato ga je dobila v roke kriminalna policija in slednjič tudi državno pravdnštvo. Psihiatri so zadevo razložili na ta način, kakor smo zgoraj povedali in višja instanca je nato odredila, da se mora razprava proti Gransu obnoviti, da se dožene, ali je fant nedolžen ali kriv. Razprava, ki je preračunljiva na več dni, bo prinesla na dan gotovo presenetljive rezultate, za katere se z veliko vneto zanimajo vsi krogi, ki se bavijo s takimi problemi.

Prvi dan obravnave proti Gransu je potekel normalno. Čitala se je obtožnica iz procesa proti Haarmannu in poznejša Haarmannova izpoved, v kateri morilec izjavlja, da je Grans popolnoma nedolžen. Grans je pred sodiščem tajil priznanja iz prve obravnave in zatiral svojo nedolžnost.

Čudotvorna Ciprana

Kdo bi verjel, da v današnji moderni dobi, ki je toliko razglašena za materialistično, pričena kar mrgeti čudežev. Zdaj prihaja iz brazilanske države Goyaz vest o čudotvorni Ciprani, katere svetniško delovanje pa je zahtevalo trideset človeških žrtev.

O celi zadevi poročalo ameriške novine naslednje: Ob bregovih reke Rio de Peiro v državi Goyaz se je tekot let naselilo obilo samotarjev in verskih fanatikov, ki stanujejo v primitivnih kočah in šatorih. Med njimi se je nedavno dni pojavilo lepo mlado dekle, Ciprana po imenu. Zbrala je samotarje in jim razodela, da je poslana z neba v odrešitev bednemu ljudstvu. Glas o njenem prihodu se je razširil v bližnje naselbine, odkoder so se takoj začeli zbirati ljudje. Posebno so se javljali bolniki in Ciprana jih je začela čudežno zdraviti.

Našo pa se je takoj tudi par tipov,

Madžarski škandal

In sploh vsako ponzerevanje denarja bi prenehalo, ako bi se povsod obačila tako poceni prodaja s kakor pri tvrdki Drago Schwab, Ljubljana.

ki so spoznali, da film čudežne zdravilne sposobnosti mlade Ciprane lahko posluži za vir lepih dohodkov. Ustvarili so poseben konzorcij, vodili Ciprano naokrog po deželi in za zdravljenje iztirjale obile denar.

To škandalozno početje je zavzelo tak obseg, da je novi prezident dr. Caido smatral za nujno potrebno, da ga zatre. Na njegovo odredbo je vojaška oblast poslala v provinco poseben oddelek vojaštva z nalogo, da aretirajo Ciprano in njene izkoriševalce. Toda stvar nikakor ni šla gladko. Vojaškemu oddelku se je zoperstavila do zob oborožena sfanatizirana množica. Vojaštvo se je moralo poslužiti orožja in je v ostri borbi, ki je sledila, padlo trideset oseb, mnogo pa je bilo ranjenih. Končno je vojaštvu uspelo prijeti čudotvorno Ciprano in njene branitelje, ki zdaj v zaporu čakajo na sodno razpravo.

Socijalna politika

K davku na ročno delo

Opozarjamo delavce in delodajalce (zlasti gospodinj in služkinje), da je čezurno delo tega davka prosto. Cela vrsta je takih ročnih delavcev, ki so zaposleni ves dan ali celo v nočnih urah, oziroma, ki opravljajo gotova ročna dela preko svojega rednega osemurnega dela. Prejemki, ki padejo na to delo, so davka prosti. Navadno niso v pogodbi posebej ocenjeni, zato je treba pred prijavo, oziroma v odmerjenem postopku pravilno oceniti razmerje med enim in drugim delom plačila. Posli n. pr. stanujejo in se hranijo pri gospodarju ravno zato, ker so gospodinjstvu tako rekoč dan in noč na razpolago. Zato je čisto pravilno, da se mora znaten odstotek njihovih prejemkov, oziroma ekvivalenta za posteljo in hrano vzeti na ta račun. Potemtakem je ogromna večina teh delavcev in delavk po vsej pravici davka prosta in jih ni treba prijaviti. Istotako mislimo, da treba oprostiti davka na ročno delo vse delavce, v kolikor n. pr. opravljajo kak posel poleg glavnega posla tako rekoč čezurno, četudi pri drugem podjetniku, kajti z njihovega stališča je delo pri drugem podjetniku gotovo čezurno.

Publika je zelo neprijazno sprejela najnovejšo izjavo g. Stojadinoviča, ki jo je generalna direkcija neposrednih davkov tako rekoč utihotapila v dvanajstinke in se je parlament šele novembra mogel nekoliko zavedati, zakaj gre. Zato se pa tudi vsak brani iti finančni upravi pri odmeri davka na ročno delo na roko in je dolžnost zlasti tudi podjetnikov, da s pravilno oceno čezurnega dela olajšajo delavcem to breme. Upamo, da bo tako izginilo čez noč, kakor se je čez noč porodilo.

Češkoslovaški zakon o kartelih

V Češkoslovaški so nedavno izdelali zakonski načrt, ki še ni definitivni, je zelo sličen nemški naredbi o kartelih, ki je bila izdana v jeseni l. 1923. in ki določa predvsem uvedbo posebnega sodišča za kartele. Pogodbe kartelov in sklepi na podlagi teh pogodb morajo biti izdelani pisмено in se morajo predložiti trgovinskemu ministrstvu. Članom kartela se priznava pravica odpovedi, ako so se izpremenile pričakovane razmere, zlasti pa, ako kartel bistveno omejuje gospodarsko svobodo podjetnika. O dopustnosti odpovedi odločajo redna sodišča. Z ozirom na to se torej ne uvedejo posebna sodišča za kartele, pač pa se osnuje pri trgovinskem sodišču sodset 16 članov za proučevanje kartelov. Ako ogroža poslovanje kartela javno dobrobit ali na narodno gospodarstvo, more trgovinsko ministrstvo odrediti predložitve besedila vseh dogovorov in sklepov, ki jih more proglasiti za neveljavne. Istotako more kartel tudi takoj razpustiti. Po zakonskem načrtu sta javna dobrobit in gospodarstvo ogrožena zlasti tedaj, ako se brez vzroka omejuje produkcija in prodaja, zvišujejo cene ter z ozirom na splošne gospodarske razmere nepri-

Strašno odkritje. V Innsbrucku je našla policija pred par dnevi v skrinji natankarice Marije Weinoldove razpadajočo otroško trupelco zavito v cunj. Zdravniki so ugotovili, da je prišel otrok na svet pred dobrih tremi leti. Nečloveška mati, ki pravi, da je dete prišlo mrtvo na svet v šestem mesecu, se izgovarja na ni pokopala otroka, ker se ni mogla ločiti od njega ter ga je radi tega ves čas hranila med svojimi rebrmi. Seveda so orožniki Weinoldovo odpeljali v ječo.

Strašna povodenj v Južni Mehiki. V Navaritu je nastala takšna povodenj, da je uničenih kar dvajset naselbin. Povodenj je prišla čisto nepričakovano in je zahtevala tudi veliko število človeških žrtev. Govorice, da je izgubilo življenje nad 700 ljudi, 500 trupel so baje že našli in jih pokopali. Na tisoče oseb je brez strehe in hrane ter mora živeti pod milim nebom. Sreča, da je vreme hladno, sicer bi izbruhnila epidemija, ki bi le še povečala splošno nesrečo, s katero je mehiško prebivalstvo tako kruto udarjeno.

merno omejujejo svoboda nakupa in prodaje. Trgovinsko ministrstvo ima pravico do vpogleda v poslovne knjige in spise, v skladišča itd. Peresniški podatki ter izjavljanje sklepov, ki so proglašeni za neveljavne, kakor tudi sodelovanje pri kaki prepovedani kartelni zvezi, se kaznuje z zaporom in sloband.

Brezposelnost v Avstriji je v zadnjih tednih močno narasla. Po statistiki je l. januarja 1926 prejelo podporo 290.628 brezposelnih. Število brezposelnih, ki so prejeli izredno podporo, se ceni na 75-80. Število brezposelnih, ki niso dobili sploh nobene podpore, pa se ceni na 30.000 do 35.000. Zato računajo, da je brezposelnih v Avstriji 240.000 do 250.000. Število brezposelnih je naraslo zlasti meseca decembra in sicer za 48.186 oseb, ki dobivajo brezposelnostno podporo. Če se prištevajo še oni, ki so prejeli samo delno podporo, se to število zviša na 30.000. Računajo, da bo tokom januarja brezposelnost še narasla, vendar pa ne v taki meri kakor meseca decembra.

Varnost železniškega prometa v Angliji. Lani se je na angleških železnicah pripetila samo ena smrtna nezgoda. Železniški list »Railway Gazette«, ki navaja to dejstvo pristavljata, da bi tudi te nezgode ne bilo, ako bi potniki ne imeli srčne napake. Tekom dveh let v tekočem stoletju, in sicer leta 1901. in 1908. se na angleških železnicah sploh ni pripetila nobena nezgoda, dasi je železniški promet v Angliji najmanj tako velik kakor v drugih evropskih državah in je brzina angleških vlakov večja kakor v katerikoli drugi državi. Da je to dejstvo velikega pomena za razne zavarovalnice in za izplačevanje invalidnin od železniških uprav je brez vsakega dvoma.

Otroško delo v Ameriki. Ameriška liga proti otroškemu delu National Child Labour Committee je s svojim bojem proti izrabit otrok v industrijske namene dosegla, da se je zadnja leta število otrok, zaposlenih v industrijskih podjetjih, stalno zmanjševalo. Kljub temu je tozadevna statistika lige še vedno nezadovoljiva. V nič manj kot sedmih državah Zedinjenih držav je zaposlovanje otrok pod 14 leti starosti dovoljeno, ne da bi moral delodajalec izkazati, da se otroci kljub temu uče vsaj štiri. V 12 državah je še vedno mogoče, da delajo otroci pod 14 leti devet do enajst ur na dan v industrijskih obratih ali pri poljedelstvu. V 25 državah smejo biti mladostni otroci nastavljeni kot uslužbenci pri listih. V 19 državah še vedno nimajo zakona, ki bi prepovedoval delo otrok pri strojih, katerih obratovanje je v zvezi z življenjsko nevarnostjo zaposlencev. Ravnotako v 36 državah ne prepovedujejo zakon, da bi otroci pod 16 leti ne smeli čistiti in mazati tekočih strojev. V 37 državah smejo biti otroci zaposleni pri višji kih zgradbah in v 38 državah je celo dovoljeno, da delajo otroci pod 14 leti v bližini eksplozivnih snovi. V 18 državah ni nobene možnosti, da bi se na podlagi zdravniške izjave o telesni nesposobnosti preprečila zaposlitev otroka. V izvestih omenjene lige se tudi omenja, da so bili otroci v kinematografskih podjetjih pri izdelovanju filmov zaposleni v napornem delu 12 do 15 ur na dan. Pri nekem posnemanju prizorov za film je bilo n. pr. deset otrok zaposlenih od 9. dopoldne do 11. ponoči. Ti podatki nam kažejo, da socijalna zakonodaja v ameriških Zedinjenih državah vsakakor še ni na višku.

Bruno Cora:

Da ne bi umrla

Giorgio, devetintrideset let; Viktorija, šestintrideset. Dvanajst let zakonskega življenja. Včeraj sta se sodno ločila.

Vse je končano. Vsakdo od njih ima pred sabo novo življenje. Tugo, ki ju navdaja zaradi ločitve, prevladuje radost, da sta se končno osvobodila. Ostalo je samo, da dovršita še nekatere malenkostne posle (kakor n. pr. da izročita drug drugemu razne stvari in se sporazumeta o krajih, na katere bosta hodila, da se ne bi srečevala), posle torej, ki jih nista hotela poveriti ne odvratnikom, ne prijateljem. Zategadelj sta se domenila, da se sestaneta na samem, zadnjikrat, danes ob štirih, v neki sobi hotela Imperiala.

Vstopita. Molče si podasta roko. Sklenita sta, da se izogneta vsaki dolgočasni sentimentalnosti, izpila bosta čašo čaja in se mirno razgovorila. Drug drugemu si izročita, kar si imata izročiti. Končano. Sedeta za mizo. Pileta čaj.

Skozi zaprto okno prodira do njih neznanstvi ropot z ulice, polne ljudstva, prihaja svetloba bledega januarskega neba. Sredi mize stoji visoka posoda iz

muranskega stekla, v njej kroži in kakor blazna šviga velika, neobičajno lepa riba.

Prišla sta sem, da se za vselej razstaneta, ko sta prehodila v svojem zakonskem življenju pot, polno trpljenja in borbe, ki ju je izmučila. V njejju obrazih je nekaj utrujenega in upchanega. Od silnih naporov se je njuna občutljivost tako izostrila, da je prešla že v bolest, podvrženo neprestanim izpremembam.

Razgovarjata se tiho, mirno, v daljših presledkih, ozlovočena na sivi deževni dan, na neznanost ropotanje vozov in na hrumeči šum množice, stopajoče spodaj po blatni ulici.

Viktorija ostro in pazljivo opazuje »dečo ribo, ki kroži v visoki stekleni posodi. Reče:

«Poglej, Giorgio, bolna je.»

Gledata jo. Res, bolna je. Onusen, brezobličien, rumenkast izrastek ji moli iz trebuha, nekakšna bula; nekaj kalob tvor alj živa rana. Kako more sploh živet! Ta živa rana, ki jo muči, je morala zajeti že več nego polovico njene telesa. Troji. In strahovito žabvstno je gledati, kako se v onih geometrijskih, želatmasti obeh pojavlja izraz bolečine in volje, v kateri je nekaj človeškega. Kroži dalje, mučena od bolečin. Naravnost čutiš, da noče obstati, ker se boji, da ne pogine.

Giorgio pravi: «Poglej, Viktorija: noče umreti.»

• • •

Kakor oder v gledišču, ki se zmrablja in se nato ves na novo spremenjen razsvetli, tako sta se njiju duši premenili in odkrili, da ju je prevzela in prevladala vrtoglavlava.

Sklonjena sta nad visoko stekleno posodo, ki se bo skoro spremenila v mali grob. Kmalu bo večer. Mrzla zimska noč se že preliva v črni megljeni potokih v sivo reko dnevnih svetlobe. Ko se tu in tam spogledata, se vidita kakor razblinjena v temi. Zdi se jima, kakor da se vse ono, kar ostaja somračno - svetlega v sobi, ki jo uporno osvaja mrak, nabira v globini muranske posode, v kateri ugaša rdeča pega umirajoče ribe, ki se ziblje kakor plamenček dogorevajoče sveče.

Prozornost steklene posode v kateri se bori to odvisno življenje, se potem razširi, obsijana z žarki, ki se zlivajo s trepetanjem teh dveh duš.

Da, tudi v njih dveh, poleg vsega, poleg nezvestobe in žalitve, poleg muk in laži je nekaj rdečega, nekaj kar noče umreti in kar se ziblje, upirajoč se brezobličnemu in gnusnemu tvorju zle usode.

Onadva govorita samo o tej bolni ribi; in čutita, kako se nanašajo te be-

sede na njiju trpljenje in muke.

«Kako mora trpeti!»

«Človek ne bi verjel, da more še živet v takšnem stanju!»

«Morda je dobila rano od kakšnega udarca.»

«Da, in potem se je morda okužila v netisti vodi.»

Tudi med njima dvema se je pojavila rana, ki je mogla zarasti, da ni nastopilo nevarno okuženje lažnega poosa in želje ro osveti.

«Moj Bog, pogled Giorgio, že se ne giblje več ... konec bo, konec!»

Videti je bilo, da hoče obstati, da je premagana. Ne. Zopet se je začela gibanj z vidno ljubeznijo do življenja, ki zasluži, da se mu posveti cela himna. Vidi se, da so to poslednji trenutki. Mor da niti ne čuti več, da živi. Ali kljub temu se slepo upira smrti.

V temi, ki se vedno bolj zgoščuje, se gledata ti dve človeški bitji, in prevzema ju čuden, hladen srd, v katerem je nakopičena vsa brezkraina tragedija uničenja, tragična elegija vseh koncev. Zadnji trepet trepalnic umirajočih. Zadnji požirek vina na zadnji večerji. Zadnje zelenilo na zadnjem jesenskem listu. Ono zvočno onahajanje na koncu glasbenega komada. Beseda »Konec« na zadnji straži velikih poemov in malih ginljivih povesti. Poslavljanje brez una-

nia na zopetno svidenje. Odhod na zelo dolgo pot. Ocvetanje vseh cvetov. Smrt vseh življenj. Propast vseh civilizacij. Razpad vseh kraljestev. Končno uničenje vsega človeškega truda. Zadnji požih strasti. Zadnji dotik dveh življenj. Zadnji okret, v stekleni posodi, malenca, izmučeneza telesa, ki noče umreti.

Ne govorita več. Gledata. In se gledata, drug drugega.

Tema je zdaj popolna. Primeta se za roke in jih krepko stisneta. In kaj se mli, živi plamen premagan ustavi in vti ne mrtev, se onadva, prevzeta na novo od srda uničena, objameta, ali ne kakor dva človeka, ki se ljubita, ampak kakor dva utopljenca, ki čutita, da ju hoče brezumno pogoltniti. V krčevitem objemu si rečeta:

«Oh! Za božjo voljo, nikar ne zapusti!»

«Pojdeva kamorkoli in ne porečava nikomur ničesar; odpotujeva skupaj.»

V prazni sobi, v kristalni posodi, jo mrtva riba padla polagoma na dno, potem pa se je prav tako polagoma zopet dvignila, se ustavila na površini, vprgnjena, skoro trizglata in koničasta, zamolklo rumena v onem mraku, podobna svetli konici sulice, ki jo je zagnala nočna pošast in zaplila v mrak.

Sokol

Sokolski Glasnik

Pred kratkim je izšla letošnja zadnja številka Sokolskega Glasnika, ki ima kot prilogo Jugoslovanski Sokol in Prednjak. S to številko je zaključen letošnji letnik sokolskega oficijelnega glasila. Zato ne bo odveč, če ob tej prilici izpregovorimo besedo o našem zvanem glasilu.

Sokolski Glasnik ima na uvodnem mestu »Poslanico starešinstva JSS«, ki naj se prečita na vseh občnih zborih jugoslovanskih sokolskih društev. Poslanica obsega vse najvitalnejše zadeve Sokolstva in je namenjena sokolskemu članstvu zato, da bi spoznalo, kaj je najvažnejša v sokolski organizaciji in česa naj se oprime članstvo v tej dobi, da bo napredek mogoč in uspešen. Prav iz srca si želimo, da bi bila poslanica sprejeta med članstvom s namenom, v kakšnem je bila napisana in izdana. Ako bi sokolsko članstvo v tej smeri se oprijelo misli, izraženih v poslanici, je napredek Sokolstva zagotovljen.

Drugi članek je spis saveznega tajnika br. Fuxa, ki piše o našem, to je o sokolskem tisku. Ima dobre misli, ki bi jih morali sok. organizirani člani že davno vpoštevati. Da se danes o tem piše, je znak naše površnosti in nezaznavanja, kaj pomeni tisk. Če bi bilo v našem članstvu več ravednosti in uvaževanja, o pomenu tiska, bi bili taki člani odveč, tako so pa še vedno potrebni. Trditve v članstvu, da imamo samo 8 sokolskih listov ne odgovarja resnici, ker jih imamo več, toda bolje je, da smo skromni nego, da bi se precenjevali, sicer bi bilo pa že mnogo doseženega, če bi res navedenih osem listov naše članstvo dobro prečitlo. Naj se nam odpušči, da tako odkrito bismo našo malomarnost, to da zdi se nam, da je to stvari le v korist.

Nad vse razveljavljajoči je sledeči članek pod naslovom »Smučarstvo v Sokolstvu«. Ne mislimo tega zaradi članka samega, temveč zato, ker kaže, da je Sokolstvo v poslednjem času dobilo novega impulsa in veselja do novih in modernih telesnih vaj in da izkušne prenesti svoje delovanje iz zaprtih telovadnic, ki so — mimogrede povedano — večkrat zdravju škodljive. Uvedba smučarstva v Sokolstvo pomeni napredek v sokolski telesnovzgojni stroki, to pomeni, da bo Sokolstvo preneslo polagoma svoje intenzivno delo tudi izven telovadnice in da hoče med svoje članstvo uvesti tudi vaje na svežem zraku, v prosti prirodi. Tako je prav! Kakor znano, je namen Sokolstva posvetiti več pažnje tudi lahki atletiki ter s tem prenesti tudi v polletnem času telovadbo kolikor mogoče pod mlo nebo. Da se ve bo nas napadeno razumelo, naj povdarimo takoj, da s tem ne misli opustiti sistema telovadbe kakor doslej. Ostali deli je posvečen pomajveč organizaciji ter prinaša poročila iz seji starešinstva in naznanila tehničnega odbora.

Jugoslovanski Sokol ima dva dobra člana, v katerih eden razlaga iz fiziološkega stališča trk, drugi pa govori o vezhanju iz splošno fiziološkega stališča. Prvi članek je napisan popolnoma v duhu dr. A. Schmidtovih fizioloških razprav, kar pa članku ne škodi, saj je dr. Schmidt danes najboljše fiziolog.

Ker smo že pri fiziologiji ne smemo preostati razprave, ki sledi obema člankoma, to je dr. Koširjeva »Anatomija in fiziologija«. To je izvrstna stvar, le škoda, da je

fiziologija mišičevja, ki je baš v tej številki, prekratno obdelana. Za naše razmere bi bilo treba obširneje in še bolj poglobljeno razpravati v tej stroki. Sicer smo pa posnoli na to delo!

»Pregled« o telesnovzgojnih organizacijah je zanimiv in poročila o VIII. vsesokolskem zletu v Pragi in o francoskih, belgijskih, italijanskih in švicarskih telovadnih organizacijah. Književnost kot zadnja rubrika navaja vse sokolske edicije, ki so izšle v zadnjem času.

Druga priloga »Prednjak« obsega kar tri tiskane pole in prinaša proste vaje članov za VIII. vsesokolski zlet v Pragi (so nekoliko popravljene od že objavljenih), dalje navodila za vadbo prostih vaj, vaje s palico za članstvo, stare nad 35 let, ki tudi nastopi na zletu v Pragi, tekmovalne vaje za praški zlet in za mednarodno tekmo v Lyonu. Vse to je za naše članstvo vrlo važno gradivo. Končno ima Prednjak še nekaj vadbene gradiva za člane in za članice.

S to številko je zaključen sedmi letnik Sokolskega Glasnika, ki je sploščita izhajal štiri leta v Zagrebu pod uredništvom br. dr. Laze Popovića, zadnje tri leta pa v Ljubljani pod uredništvom br. Ambrožiča. Letos je odločil uredništvo tudi br. Ambrožič, ki je dal listu precej drugačno smer in ga v teku treh let razširil za dve prilogi. Četudi niso bili vsi z Glasnikom popolnoma zadovoljni, vendar mu mora vsak nepristranski kritik priznati vrline in stremiljnost za izboljšanje, kar se mu je tudi posrežilo. Ob spremembi uredništva si želimo, da bi list ostal na tej višini. Prihodnje leto bo izhajal Glasnik — kakor doslej — z obema prilogama in bo veljal letno 50 Din. Naj bi imel vedno več naročnikov in čitateljev!

Sokolsko društvo v Škofji Loki

XVI. letni redni občni zbor se je vršil v nedeljo, dne 10. t. m., ob še dosti povoljnem obisku članstva. Kot delegat GSZ je prisostvoval br. Joža Cvar iz Kranja.

Po predčitju poslanice JSS so podali razni funkcionarji svoja letna poročila, iz katerih posamezno, da so bila ena bolj, druga manj zadovoljiva.

Tajnik br. V. Zahradnik se je poleg običajnega poročila v glavnih besedah spominjal prerane smrti dveh zaslužnih članov br. R. Zihlerja in A. Komotarja. Pozval je članstvo, da se v spomin umrlih dvignejo raz sedežev.

Zadovoljivo je bilo poročilo br. blagajnika in upravnega odbora pod čegar sprtnim vodstvom se je zmanjšal dolg pri tukajšnji hranilnici in posojilnici približno za 80.000 Din.

Poročilo prednjaka zbor je bilo vse preje kakor ugodno. Mladina, izrasla v vojnih in povojnih letih se nikakor ni mogla uživati v to, da je prva in zadnja stvar v društvu disciplina. Obvezna telovadba je bila okolja v njih poletu. Vseled tega je bil odbor primoran ertati več takih članov. Uvidevši svojo zmožnost in napako so se ti mladi člani ob novem letu zopet vrnili v društvo in upamo, da z nazori, ki so v skladu s sokolskimi načeli.

Tudi prosvetar in knjižničar br. R. Horvat je imel med letom teko stališče. Predavanja so bila večinoma zelo slabo obiskana ali pa sploh ni bilo nobenega poslušalca. Br. Horvat je članstvu, posebno mladšemu v izbranih besedah povedal svoje misljenje. Poset knjižnice je bil od strani članstva samega minimalen. Članstvo prosi

za knjige, da ne bodo neizrabljene ležale in se prale po različnih kotih. Člani dramatičnega odbora so raje hodili gledat kino predstave, ter se zanašali samo na dohodke cnih, mesto da bi nam sami večkrat pokazali, kaj za znajo.

Sprejeta so bila nova pravila izdana po JSS z dodatki go-podarskega odbora. Pri vzkljenih volitvah je bil zopet izvoljen za starosta br. F. Dolenc, načelnikom br. Al. Hafner in za načelnico ses. Danica Dolenc. Ostali odbor je večinoma ostal stari, le mesto umrlih odbornikov so bile izvoljene nove mlajše moči.

Po sprejetju proračuna za leto 1926. je občni zbor določil mesečno članarino po 10 Din.

Pri slučajnostih je blagajnik br. Dolenc ml., prošil, da mu člani s prostovoljnimi mesečnimi prispevki, katerih rabi mesečno okrog 2500 Din, prikošilo na pomoč, da lahko krije redne izdatke z rednimi dohodki. Le na ta način nam bo uspelo, da tekomo dveh let izplačamo še ostali dolg na Sokolskem domu. Uvidevajoč težko stališče br. blagajnika, se je članstvo v dokaj častnem številu odzvalo njegovi prošnji.

Nato je hr. starosta po preteku 2 ur zaključil občni zbor ter poudarjal še posebno na disciplini v društvu in pozval članstvo, da se prihodnjega občnega zbora udeležijo v polnem številu, da povedo svoje mišljenje in dajo smernice za bodoče delo.

...uo

Nova knjiga: Kako se gradilo prostori

za telesne vaje in kako se pripravljajo telovadna orodja. V kratkem izide pod zgornjim naslovom knjiga, ki je jako potrebna za vse, ki se pečajo s telesno vzgojo. Vsebinska knjiga bo izbrana in obsega zgodovinski pregled, dalje ureditve sokolskih in šolskih telovadnic, telovadišč in igrišč navodila za drsakaška dirkališča, kopališča in strelišča, sestava telovadnega, sportnega in igralnega orodja, ki si za napravijo lahko telovadišč in učenci sami. Tako bo knjiga ob enem učna knjiga za priprave k prednjaškim izpitom, dobro bo služila tudi učiteljem telovadbe in učiteljsvuh sploh, pa tudi sokolskim načelnikom in prednjakom ter sportnikom. Z ozirom nato je priporočljivo, da knjigo nabavi vsa sokolska in sportna društva pa tudi šole. Zlasti bo velike važnosti za ona društva, ki si hočejo graditi svoje domove, ker bodo našla v knjigi mnogo navodil za pravilno izrabljanje prostorov in za praktično in higiensko ureditev. Opremljena bo s slikami in bodo strokovni izrazi priobčeni tudi v slovensčini, ker bo knjiga pisana v srbohrvaščini z latincio. — Cena knjigi bo 16 Din, ako se naroči takol pri piscu, v knjižničarstvu bo veljala 20 Din. Zbirali za prednaročbo imajo 25% provizije. Knjiga ka klor tudi nabralne pole za naročnike se dobi jo pri piscu knjige Ante Tadiću profesorju na učiteljsko v Vrhu (Banat).

— Občni zbor Stepanjskega Sokola se

vrši v nedeljo dne 17. januarja ob 2. uri po

poludne v društveni telovadnici (pri Soržu). Udeležba vsoga članstva dolžnost. — Zdra

vo!

56/n

Radi konca sezije

prodaja damske plašče, kar je

na zalogi, za 40% ceneje

F. in I. Goridar, Ljubljana,

Sv. Petra cesta 29. 552

Dopisi

ŠIŠKA. Prosvetni odbor naprednih društev v Šiški pridno prireja predavanja, ki se vrše vsako sredo zvečer. Obisk je povoljen, čeprav bi bil lahko še boljši. Zadnje predavanje dne 13. t. m. žaliboj ni bilo baš dobro obiskano, čeravno je bil tema predavanja izvrstno izbran. Gosp. prof. Dolžan je z ozirom na zadnje potrebe zbrancu občinstvu predaval o nastanku potresov. Predavanje je bilo jako zanimivo in so bili navzoči prav zadovoljni. Prihodnje predavanje bo v sredo, dne 20. t. m.

TRŽIČ. Čas predpusta je tu. Veselje in zabave si zaželi človek tako-le, da se nabere sile za bižajočo se pomlad. Tržičanom se obeta precej pisan predpust, ki ga začne prostovoljno gasilno društvo dne 16. januarja ob 8. uri zvečer v predilniških dvorah. Naslov veliki maskeradni ples je vsem pomešal glave. Gospe in gospodje, stari in mlado tekmuje kdo bo vendar odnesel prvo darilo, ki je razpisano za najlepšo masko. Resnično so vse prireditelje gasilcev priljubljene toda priprave za letošnje presrečno naša pričakovanja. Ker je čisti družbič namenjen za napravo gasilnega orodja, so vsi prijatelji, ki kličejo sv. Florijana za patrona, prav iskreno vabljivi, da se gotovo udeležijo maskeradnega plesa. Zatorej: v soboto, dne 16. januarja gresta Tržič in njegova bela okolica na maskeradni ples gasilnega društva. Tu se zbera tudi vsi smužarji in sankarji, ki gredo v nedeljo na sankanje k Sv. Anli.

STOPRCE. V Stoprcih pri Rogatcu prirediteljstvo šole že četrti leto na novem in stalnem šol. odru — v nedeljo, 17. januarja ob 1. ponočnem. Tokrat nastopi domača odrasla mladina s sledečim sporedom: 1.) Kle so iste steele... 2.) Triglas. moški zbor. Koroska narodna. 3.) Ruzica i slavi. 4.) Striklas. ženski zbor. 5.) pl. Zajc. 6.) S'p'ce. Mešani zbor. M. Hubad. — 4.) Tri restre. Iera v treh delanjih. Dr. Krek. — Čisti družbič je namenjen v korist tuk. udeležili solarjev. Šolski mladni je k tej prireditvi zabranjen vstop. K obilni udeležbi vabi — šol. upravitelj.

ŽUŽEMBERK. Na občnem zboru Sokolskega društva, dne 20. decembra je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: starosta Dr. Emerik Ločnik, notar; podstarosta Franjo Pin, trgovec; načelnik Joško Sušteršič, čevljar; tajnik Stanko Pleskovič, davčni uradnik; blagajnik Vekoslav Medved, sodavčev; odbornik Slavko Vehovec, lesni trgovec; preds. zdravstvenega odbora Dr. Franjo Pavličič, zdravnik; načelnik pevskega odbora Janez Pirnat, šolski upravitelj; knjižničar in nač. veselilnega odbora Joško Skrem, sodni kancelist; gospodar France Smrke, zascbnik. Imena izvoljenih bratov nam jamčijo, da bo naš Sokol po dveh letih zopet začel živati delati. S telovadbo se je zopet pričelo in le skoro vsak večer prav živahno v telovadnici. Da se pa društvo tudi gmotno podpre, se bo vršila na pustni tork velika veselica in maskerada. Pričakuje se, da bo članstvo kakor tudi vse osta-

Cas hiti in z njim tudi lepota Vašega lica, ako ne uporabite pariskih emulzij VISAGINE

lo napredno občinstvo znalo ceniti trud odbora in posameznih članov in da se bodo udeleževali polnoštevilno društvenih prireditvev. Zdravol!

PREVALJE. Podružnica Slovenskega planinskega društva za Mežiško dolino priredi dne 23. januarja ob 20. uri v prostorih gostilne Ahac v Prevaljah svoj III. planinski ples, na katerega se vabijo vsi prijatelji planinstva. Cenj. goste prosimo, da se plesu udeležijo po možnosti v turistovski obleki. Za dobro zabavo kot pijačo in jedila je poskrbljeno. Na plesu svira domači novo ustanovljeni orkester. Ker je čisti prebitek namenjen za zgradbo koč na Pecl, prosimo osobito vsa sosedna društva, posebno pa člane iz Oustanja, Dravograda, Slovenjgradca, Mežice in Črne ter druge bližnje okolice, da se plesu polnoštevilno udeležijo. Vstopni na se osemh samo 8 Din.

SV. RUPERT V SLOV. GOR. V tuk. šoli se je vršila v nedeljo, dne 10. t. m. prireditve šolskih otrok, ki lo kraljeva kronika zabeležuje kot prvo te vrste. Otroci so v žalogiri »Lojzika« kakor tudi v enodeljanki »Kaznovani šalilivec« nastopali, četudi prvič, prav sigurno ter želi primerno priznavanje in pohvalo občinstva, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano. Učiteljstvo in drugi gostje od Sv. Barbare in Sv. Trojice so nas počastili v prav častnem številu. Sv. Lenarta — zvezdo in metropolo Slov. gorice pa je zastopal g. sodni nadsvetnik dr. Ilavnik. Pohvalno je treba omeniti g. Francs Kramberger, veleposelnika v Gočovi, ki se osebno sicer ni mogel udeležiti prireditve, a je pokazal razumevanje s tem, da je poslal lepo vstopico za vstopnino. Hvala! Čisti dobiček se bo porabil za ubogo otroke domače šole.

POZOR!

Opozorjate se, da eden najnovejši z likom in znakom (rdečo, modro ali zlato).

„ključ“

traja kakor ključ parit drugit. Kupite eden par in preprečite se. — Nogavice brez žig „ključ“ so ponarejene.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obri

STAMPILJE

T. RABIČ

Ljubljana

KOLODVORSKA UL.

Radio-klinika

popravlja sestave, dela, slušala in akumulatorje. — Poslavit akumulatorje. 2. Gorec, Ljblj. kreditna banka. 25-11

Službe

(doce)

Vajenec

se sprejme takoj v knjižnično službo. Naslov v upr. Jutras.

Perfektna stenografinja

in strojopisnica, popolnoma znata slovenske stenografije, se išče za večjo odličnostno plaščo v Ljubljani na čimprej hitro nastop. Ponudbe na upravo lista pod »Perfektna stenografinja«. Zastelice izključene. 1008

Soferja

se kaveljijo za potniški avto 1800 tovarna v Ljubljani. Ponudbe na upravo Jutras.

2 jelonoša

na večje restavracije v Ljubljani. Se išče za takol. — Ponudbe na upravo Jutras pod »Donatela«. 1161

Visok zaslužek

Vse potnike za Slovenijo. Hvatno in šibko se takol sprejme proti visoki povzici za protijo brezkonkurenčnega in vsaki blizi potrebne predmeta. Ovevali zaslužek. 300-500 Din. — Potrebno 3-5000 Din. Zaradi, za kateri znanek dobi potnik gotovo količino blaga za potovanje razprošajo. Ponudbe na upravo Jutras pod značko »Blagost 616«. 1049

Služkinjo za vse

ki zna tudi kuhati, s dobrimi spretnostmi, se sprejme k zakonoma brez otrok. Nastopiti je takol. Potni stroški se povrnejo. — Ponudbe se poslati na naslov: Josip Berce, trgovec, Dja-kovo, Slavonska. 1130

Vsak

lahko dobro zasluži s shranjevalno posredovanjem. Poslajte takol naslov in 5 dinarjev a upravo Jutras. pod »Zbižljanje ekskluzivno«. 1116

Sposobnega polirja

za vsiloko stavbe, dobro izurjenega, samostojnega, razpolaga v vsakega delavca se išče. Pisemne ponudbe pod »Polirja na upr. Jutras«. 1125

Vodja

za avtomobilno plaščo — rena, samostojna moč, s veličino trgovsko prakso v tej stroki, se išče. Natančne ponudbe pod »Vestranstvo izveštanja na upravo Jutras«. 1172

Medičar. pomočnik

samostojna moč in dober »hvaljar«, tresen, potrjen ter neotenčen, se sprejme. Plaša po dogovoru. — Ponudbe pod »Medičar na upravo Jutras«. 1174

Službe

(iščejo)

Trgovski pomočnik

išče službe v mestu ali v vsakem kraju na delu. Natančne ponudbe pod »Vestranstvo izveštanja na upravo Jutras«. 1172

Dobra šivilja

gre šivat na dom. Naslov v upr. Jutras pod »Prilica 826«. 808

Prodajalka

leto dni prosta, leti premo- niti službo. Cenj. ponudbe pod »Vestranstvo izveštanja na upravo Jutras«. 1126

Laborant

dobro analitič. teoretično usposobljen, s obilno prakso, išče mesto. Ponudbe na upravo Jutras pod značko »Lab-3«. 1140

Kontoristinja

vešča slovenske in nemške korespondence, slov. stenografije, strojopisa, vestranstva v temi stroki, s prakso, leti primerne mnenja. — Cenj. ponudbe na upravo Jutras pod »Marjiva«. 1177

Fina šivilja

gre šivat na dom vse fine in navadne dela. Naslov v upr. Jutras. 1006

Šivilja

gre šivat na dom in tudi doma mesta. — Zmožna je vsakega šivanja. Naslov v upr. Jutras. 1109

Tehnični uradnik

vestranstvo izveštanja, strokovno usposobljen, smotno knjigovodstva, koresponden- ce v vsi jezikih, išče mesto. Ponudbe pod značko »Takol 8« na upr. Jutras. 1141

Kovaški pomočnik

išče mesto. — Naslov pove uprava Jutras. 1121

Kupim

Prazne steklenice

»Odola«

kupa je drogovitja Anton kane, slonova, Zilavska št. 1. 471

Hamleta

v prevodu Ivana Cankarja, dobro ohranjena, kupim. Ponudbe na upravo Jutras pod »Shakepear«. 997

Oprava za defikat. trgovino

dobro ohranjena, se kupi. Ponudbe na upravo Jutras pod »Defikates«. 1188

Briljantni uhani

se kupijo. Ponudbe na upr. Jutras pod šifro »Uhani«. 1123

Perest

40 k. a., s cilano hla in ca. 3 ha smiljiva, pol ure od Kranja, se prola. Cena zmerna. Pojavila daja Franca Škofli, Roja p. Kranja. 1043

Vodna sila

40 k. a., s cilano hla in ca. 3 ha smiljiva, pol ure od Kranja, se prola. Cena zmerna. Pojavila daja Franca Škofli, Roja p. Kranja. 1043

Več trgovskih hiš

tuč in gostilno, prola. — Proslavala, Sv. Petra c. št. 23/1. 1153

Hiša

s vrtom, ali jo v gostom, na Gorjanskem, se prola. Naslov pove uprava Jutras. 1118

Krašno posestvo

v slovenski Dravici dolini ob kanalski telovadi, v stanovaljskih in gospodarskih poslopih, ki se nahajajo v najhujšem stanju, modernih hlevi, baze s 25 k. a. 30 orolov refenega gozda, in 30 orolov je dorez južo ogoljen, 50 orolov oliv, travnikov in pašnikov, med temi izvrstno polja za hmelj, polje plemenske Hivse 100, 100, 215 in nove fundus, infrastruktura se prola za 15 milijona dinarjev radi koncentracije na infrastrukturo. Več pove Zelenarska Muta na Muli ob Dravi ali Kihar & Zemli, Maribor, Aleksandrova cesta št. 74. 1117

Orjuna Moste

vabi vse žlane in članice, da se samostojno udeležijo občnega zbora, ki se vrši konec ob 29. uri v Sokolski dvorani na Sola. 1128

Blagajne registerce

eno veliko in dve mali, — ugodno prola Peter Ština, Radece p. Zid. mostu. 1006

Elegantno opravlo

za dekliško sobo, — belo emajlirano, s črtnimi okraji, prolam po niki eni Radece, Poljska cesta 21, v Ljubljani. 1074

Avto

osebni, ima šest sedežev, znamka Parb t. VIII., v popolnoma dobrem stanju, se prola. Dopol pod »Vestranstvo izveštanja na upravo Jutras. 994

KOKS — ČEBIN

Wolfova 1/1. Telefon: 56. 481-11

Pisalni stroj

»Remington«, zelo malo rabljen, s neverjetno plaščo, se prola. Oglejte se v trgovini Nidman, Kopitarjeva ul. 1168

Obleka

Vel moške in ženske obleke, klobukov in ševlje se povni prola v Dalmatinski ulici 15/1, leto. 1170

Potnil.

dobro vpetjan pri trgovcih in gostilničarjih, tel. službe pri večjem podjetju. Ponudbe na potništvu Jutra v Celju pod šifro »Potniki«. 1118

Lepa spalnica

se povni prola. Kja, pove uprava Jutras. 1149

Smoking obleka

nova, se prola za 100 Din v Bethovnovi ulici št. 9/1. 1171

Pridelki

Jabolka

namizna, slatna, sortirna, odlična vagonke in manjše pijačice Marko Bija. Poljska, Slavonska. 793

KOKS — ČEBIN

Wolfova 1/1. Telefon: 56. 481-11

Perla

kokoške, parje, razje, goje in goji puh, prola je razpoložljiva po najnižji cenli R. Vajla, Čakovca, Centi-murja. 80

Drva

odpadke od fage in parkov, kratko tagana, dostav- lja na dom po 20 para za 1 kg para fage V. Boga-rovca ob 29. uri v Sokolski dvorani na Sola. 1128

Prodajam

PREMOG — ČEBIN

Wolfova 1/1. Telefon: 56. 481-11

Perla

kokoške, parje, razje, goje in goji puh, prola je razpoložljiva po najnižji cenli R. Vajla, Čakovca, Centi-murja. 80

Drva

odpadke od fage in parkov, kratko tagana, dostav- lja na dom po 20 para za 1 kg para fage V. Boga-rovca ob 29. uri v Sokolski dvorani na Sola. 1128

Kupim

Prazne steklenice

»Odola«

kupa je drogovitja Anton kane, slonova, Zilavska št. 1. 471

Hamleta

v prevodu Ivana Cankarja, dobro ohranjena, kupim. Ponudbe na upravo Jutras pod »Shakepear«. 997

Oprava za defikat. trgovino

dobro ohranjena, se kupi. Ponudbe na upravo Jutras pod »Defikates«. 1188

Briljantni uhani

se kupijo. Ponudbe na upr. Jutras pod šifro »Uhani«. 1123

Perest

40 k. a., s cilano hla in ca. 3 ha smiljiva, pol ure od Kranja, se prola. Cena zmerna. Pojavila daja Franca Škofli, Roja p. Kranja. 1043

Vodna sila

40 k. a., s cilano hla in ca. 3 ha smiljiva, pol ure od Kranja, se prola. Cena zmerna. Pojavila daja Franca Škofli, Roja p. Kranja. 1043

Več trgovskih hiš

tuč in gostilno, prola. — Proslavala, Sv. Petra c. št. 23/1. 1153

Hiša

s vrtom, ali jo v gostom, na Gorjanskem, se prola. Naslov pove uprava Jutras. 1118

Krašno posestvo

v slovenski Dravici dolini ob kanalski telovadi, v stanovaljskih in gospodarskih poslopih, ki se nahajajo v najhujšem stanju, modernih hlevi, baze s 25 k. a. 30 orolov refenega gozda, in 30 orolov je dorez

Sax Rohmeri

Rdeči detektiv

Drugi večer se je tresla od groze, ko je bila v svoji gledališki toaletni sobi in pričakovala trenutka, da spet nastopi. Živci so ji odjenjali. Zapazila je na svoji mizici zlato tobačnico Sira Luciena... Kar zazebljo jo je. Ko je čula prve takte orkestra, je dvignila zlati, z dragocenimi kamni okrašeni pokrov...

Tako je nastopila pot, ki vede navzdol. Zavživati je začela opojnino, ki je v medicinskem svetu znana pod imenom metilbenzoyl-ecgonin, da je mogla spati in da je ostala sveža.

Strašni strup ji je mnogo pripomogel, da je uspešno nastopala v »Dekletu z masko«. Sir Lucien Pyne je postal njen stalni spremljevalec in uvedel jo je v družbo svojih znancev, ki so vsi zavživali opojnino.

V onem času je spoznala Monte Irvina, ki ga je začela primerjati z Lucienom. Vzljubila je Irvina in ga pričela spoštovati, kajti njegovo življenje je bilo odkrito in brez vsakega madeža, dočim je bil en del njenega življenja temen in tajen.

Bila je to dežela senc, nad katero je vladal Sir Lucien Pyne in vse to je morala skrbno skrivati pred Monte Irvinom. Kako globoko je bila padla ono noč, ko je našla zlato Lucienovo tobačnico na svoji toaletni mizici!

Kazmina prodajalna za opojnino v Old Bond Streetu jo je posebno zanimala. Vedela je, da se v stanovanju tega skrivnostnega Egipčana lahko vedno dobi opojnino in da je njegov posel vedeževalca samo pretveza; toda ni ji bilo znano, kdo je Kazma.

Ko je padala vedno globlje, ni imela krepke roke, ki bi jo zadržala. Z materjo ni več dosti občevala, odkar so ji njeni visoki mesečni dohodki omogočili, da je zapustila skromno domačo streho in si najela malo, a elegantno opremljeno stanovanje sredi gledališkega okraja.

Na slepo se je vedno bolj vdajala kokainu in veronalu, slednjič je pa celo poskusila opij. Strast, kaditi opij, se je takrat precej razširila med elegantnim polsvetom, ki je vedno hotel biti »ultra-smart«.

Prvič je bila uvedena v družbo opijevih kadilcev pod vodstvom nekega ameriškega igralca, ki je baš prispel v London. Bilo je nekaj dni pozneje, ko jo je Sir Lucien Pyne prosil za roko. Naravnost ga

ni odbila, prosila ga je samo, naj ji pusti časa za pomislek. Monte Irvina je bil namreč na potovanju, in na tistem je upala, da jo bo po vrnitvi prosil za roko. Med tem se je vedno bolj vdajala blaznostim elegantne družbe, v kateri se je kretala. Hodila je kaditi opij v stanovanje onega ameriškega igralca v Duke Street v družbi Luciena Pynea, in tu se je seznanila z damo, ki so jo nekateri poznali pod imenom »Lola«, drugi pa pod imenom »Gospa Sine«.

13. poglavje. V opijevem dimu.

Rita je večerjala s Sirom Lucienom v restavraciji, potem se je pa odpeljala z njim v Duke Street. Zapustila sta Pyneov avto pred hišo, v kateri je stanoval organizator opijske partije, Mr. Cyrus Kilfane. Teh partij se je vedno udeleževala lepa, silno elegantna dama, po imenu Mollie Gretna. Rita je spoznala v njej eno onih tipičnih ločenih žena najboljših družbe, ki so vedno na višku vsake modne novotarije in mojstrsko izvežbane v vseh najrazudanejših pregrehah.

Kilfane je imel brezizrazno lice in trudne, motne oči. Njegovi slavnato svetli lasje so bili počesani nazaj in so viseli na ovrtnik suknje. Dolgo časa je bil že vdan opiju, kar se mu je tudi poznalo: bil je videti potrt, utrujen, kot vsi oni, ki so vdani tej grozni strasti. Oči je imel je napol odprte in glas utrujeno slaboten. Hodil je počasi, neenergično kot bolnik.

— O, drago dete, je zamrmral na slovesno važen način, kako zelo me veseli, da vas morem pozdraviti v našem makovem krožku.*

* Opj se izdeluje iz makovega semena.

Počasi je obrnil svoje napol zaprte oči v smeri proti Pyneu in ravnotako počasi jih je spet obrnil nazaj.

— Ali želite pozabiti stare naslade? Je vprašal. Za to gre pri meni in pri Pyneu. Ali pa iščete, kot to dela Mollie, novih naslad, pot v večno mladost?

Rita se je vdano nasmejala, čuteč da je del njenega življenja posvečen svetu sani in pozabljenja.

— Istega mnenja sem, kot Miss Gretna, je dejala veselo. Saj življenje ne nudi toliko sreče, da bi hotela pozabiti še tisto malenkost, ki mi je bila naklonjena.

— Sreča! je zamrmral Kilfane. Prave sreče ni. Sreča je dim. Kadimo!

— Zelo radovedna sem, toda bojim se, je izjavila Rita. Čula sem,

da opij včasih nima drugega vpliva, kot da napravi človeka silno bolnega.

— O, draga moja, je vzklila Miss Gretna z blaznim nasmehom. Boste videli, kako boste vzljubili opij. Kako blažene sanje vam pričara in kako krasne pustolovščine!

Druge opojnine, ji je razlagal Sir Lucien, vzpodbujajo bolj duševno delovanje. Opj je pa ključ do novega življenja. Kokain samo začasno poveča sposobnost za delo. Opj je pa vse kaj drugega. V Evropi ne razumejo prav, kaj je opij v Aziji je opij užitek v urah estetskega brezdelja.

— Toda, je dejala Rita, ena pipa opija ne more povzročiti vseh teh čudežev?

— Nekateri ljudje sploh ne občutijo ničesar pri kajenju opija, jo je prekinila Miss Gretna. Glavno pri kajenju je, da človek prav udobno leže in se popolnoma prepusti vtikom — vse drugo že pride samo od sebe. Užitek je naravnost nebeski!

Cyrus Kilfane je okrenil svoje trudne oči v smeri proti Riti.

— Vse je odvisno od temperamenta in sposobnosti prilagoditve. Je zamrmral. Pyne na primer je bil nenavaden trust in je imel hladno kri kot norveški slanič. Opijev dim ga je pa popolnoma spremenil. Vi pa, dete moje — njegove opolzke oči so se znova dotaknile Rite, ki je zardela — ste živahni, nenavadno živahni. Če se vam posreči, da se popolnoma vdete hipnozi, boste imele blažene vtise. Le zapajte mi.

Kilfane je nato prepustil Rito Miss Gretni in med obema se je začel vesel pogovor. On sam pa je šel k Pyneu in mu ponudil cigareto iz doze, okrašene z dragulji.

— Oho, se je začudil baronet, kaj še dobivate to vrsto?

— S silnimi težkočami, je zamrmral Kilfane in vtaknil dozo v žep. Loli moram plačevati pet zlatnikov za sto komadov, in to je še velika protekcija, da mi jih sploh daje. Pyne, zadovoljen bom, ko se vrnem domov v Ameriko. Opojnine so v Londonu predrage.

Sir Lucien se je kislo nasmešnil, prižgal najprvo cigareto Američanu, potem pa svojo.

— To se zdi tudi meni, je dejal. Pri Kazmi se dobi vse, izvemsi opij. Mene pa zanima edinole opij.

— Od njega dobivam kokain, je dejal igralec polglasno. Toda cena, ki jo moram plačevati zanj, je naravnost nezasišna!

— Res?

— Prvič ko sem ga videl, sem prinesel priporočilno pismo doktorja Silverja v New Yorku in zato mi je Kaama brez odloga dobavljala kokain, toda za kako ceno!

Strojnika

z daljšo prakso išče večja
parna žaga v Zagrebu.
Stanovanje ni na razpolago —
Ponudbe pod št. 79 na
upravnishvo „Jutra“. 261

V Prekmurju že 60 let obstoječa trgovina
specerijakega, kolonijalnega in dro-
bnega blaga na vel ko in na malo, išče
dobro verziranega in stročno naobraznega

poslovodjo

(Geschäftsführer). — Pogoj je popolno pozna-
vanje jezikovnega ali slovenskega in madjarskega
jezika. Nastop čimprej. Obširne ponudbe z refe-
rencami po-li-te na: 262
Čakovec, poštni pretinac 13.

Marija Šeme roj. Pestotnik

danes ob 11. mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb se bo vršil v petek, dne
15. t. m. ob 14.30 uri iz hiše žalosti,
Valentina Zarnika ulica 11, na pokop-
lišče k Sv. Križu.
Venci se hvaležno odklanjajo.

Ljubljana, 13. januarja 1926.

Albina Šeme in Marija Suglić, hčeri
Anton Suglić, zet, Smiljana, Nada,
Gvetana, vnukinja, in ostali so-
rodniki.

Zahvala.

Za izraženo nam sočutje po-
vodom smrti naše nepozabne
sestrične in tete, gospe

Eme Schischkar

za poklonjene krasne vence in
cvetje ter za mnogoštevilno ča-
šče spremstva na njeni zadnji
poti izrekamo vsem najpresreč-
nejšo zahvalo.

Žalujči ostali.

IVAN ZAKOTNIK

MESTNI TESARSKI MOJSTER

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe,
osrečja za palače, h. se, vile, tovarne, cerkve in
zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledence, pav-
ljani, verande, lesene ograje l. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnirja.

LJUBLJANA
DUNAJSKA C. 48
Telefon št. 379

Potrli od globoke žalosti naznanjamo vsem sorodni-
kom, prijateljem in znancom tužno vest, da je naša iskreno
ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

Pavla Högenwart

poslovodkinja

v sredo, dne 13. t. m. ob petih popoldne, v starosti 33 let,
po kratki in mukopolni bolezni, previdena s svetotajstvom
mirno v Gosp. du zaspala.
Pogreb nam nepozabne pokojnice se vrši danes, dne
15. t. m. ob treh pop. iz mrtvašnice mestnega pokopališča
na Pobrežju.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v nedeljo, 17. t. m.
ob 7. zjutraj v farni cerkvi v Framu.

Fram Maribor, 14. januarja 1926.

Žalujča rodbina Högenwart.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob
smrti našega nepozabnega soproga, očeta, strica itd.

Ignacija Gaspariča

skladiščnika drž. žel. v Ljubljani

izrekamo tem potom vsem in vsakomur svojo
najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo zastopnikom di-
rekcije drž. železnice Ljubljana, Udruženju jugosl.
narod. železničarjev za krasen venec in g. Zupanu
za toplo slovo od pokojnika ob odprtem grobu,
pevskemu zboru in godbi želez. glasbenega društva
„Sloga“ za ginjaive žalostinke, darovalcem krasnih
vencev, vsem prijateljem in znancom, ki so ga
v tako častnem številu spremili na zadnji poti,
ter vsem, ki so se trudili na kakršenkoli način
lajšati težko bol.

V Ljubljani, dne 14. januarja 1926.

Žalujča rodbina Gasparič.

Najpopolnejši so novi „PFAFF“ brzošivalni stroji.

Za vsakovrstno obrt in industrijo
najbolj priporočljivi.

Večletno jamstvo.

Brezplačen pouk v vazenju
Znižane cene Plačljivo na obroke

IGN. VOK,

Ljubljana — Novo mesto

Novost!

Domača industrija!

Novost!

Vesta - Radiumplastik - senčniki

neprekosljivi, najdekorativnejši v
vsakem slogu in barvi!

Vesta, svetlobna indu- strija, tovarna lesten- cev in svetlobnih teles

Atelje: Kolodvorska uli ca8/1.

90-a

Klišeeje vseh vrst

v poljubni velikosti za vse vrste eno- in večbarvnega tiska
izdeluje v kratkem času

„JUGOGRAFIKA“ KLISARNA
V LJUBLJANI SV. PETRA NASIP ST. 23.

Naročila sprejema tudi oglasni odelok uprave „Jutra“, Prešernova ulica 4.

Vinske sode

In dobro ohranjene

kupim takoj.

Nadalje sesalko za pretakanje vina.

Istotam se prodajo:

raznorsne stelaže in kompletne vežne
izložbe (z rolo) za jako nizko ceno.

Pojasnila: „Apollo“, Ljubljana,
Stari trg 19 II nadst. Telefon 497.

Stalen postranski zaslužek

nudi se sposobnim in marljivim posredovalcem.
Delokrog cela Slovenija. Pre emki: Mesečna
plača dnevnice, povrnitev vožnje in provizija.
Sposobnim nudi se stalno službeno mesto. —
Interesenti naj vpošlejo pisemni ofert na
upravo „Jutra“ pod „Sposoben posredovalec“.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih po-
šilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji
tarifi Rajko Turk, carinski posrednik,
Ljubljana, Masarykova cesta 9., na-
sproti carinarnice. Vse informacije brez-
plačno!

Dekoracije plesnih dvoran

Vsak dan sveže cvetje. Mirtni
venčki in šopki za neveste in
žalni suhi venci tudi na debelo
v cvetličarni 7243-a

Viktor Bajt, Selenburgova
ulica št. 6.

Stanje vložnega denarja nad 180 milijonov
dinarjev ali 720 milijonov kron.

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi
na tekoči račun, in ticer proti najugodnejšemu
obrestovanju.

Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogo-
vorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče
obresti.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Hranilnica daje ovszila po nizki obratni meri na posestva in menice.

Telefon št. 18 Ustanovljena l. 1889 Poštni ček 10.533

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)
LJUBLJANA, Prešernova ulica.